Волинське обласне управління культури
Волинський краєзнавчий музей
Волинська державна обласна універсальна наукова
бібліотека ім. Олени Пчілки
Державний архів Волинської області

К А Л Е Н Д А Р
ЗНАМЕННИХ І ПАМ"ЯТНИХ ДАТ ВОЛИНІ
1998 РІК

Луцьк, 1997

Упорядники: Кравчук А.П.
Ксендзук Е.С.
Мігас М.В.

Відповідальні за випуск:
Блащук К.С.
Гико В.М.
Силюк А.М.

"Календар знаменних і пам"ятних дат Волині" подає матеріали про визначні події історії, суспільно-політичного і культурного життя області, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, чиї життєві шляхи пролягли через Волинь.

Посібник відкривається хронологічним переліком основних дат 1998 року. Далі подаються число, місяць, назва події, текстова довідка і список літератури, у якому спочатку вказуються документи, потім книги, статті з періодичних видань, довідники та бібліографічні посібники.

"Календар знаменних і пам"ятних дат Волині" буде корисним для культосвітніх працівників, викладачів, студентів, краєзнавців.

ЗНАМЕННІ ТА ПАМ"ЯТНІ ДАТИ ВОЛИНІ
НА I998 РІК

8 січня	50 років від дня народження І.І.Ариванюка /I948/ - українського майстра декоративного мистецтва, заслуженого майстра народної творчості України
9 січня	I00 років від дня народження О.М.Цинкаловського /I898-I983/ - історика, археолога, краєзнавця, дослідника Волині
I3 січня	80 років від дня народження П.К.Смірна /I9I8/ - українського історика, доктора історичних наук, професора Волинського державного університету
22 січня	80 років від часу проголошення Центральною Радою IУ Універсалу /I9I8/
Січень	95 років від часу виходу у світ книги Лесі України "Дитячі гри, пісні й казки з Ковельщини, Луцини і Звягельщини на Волині" /I903/
8 лютого	I85 років від дня смерті Т.Чацького /I765-I8I3/ - польського вченого і громадського діяча
I3 лютого	I05 років від дня народження П.К.Волинського /I893-I982/ - українського літературознавця, педагога, професора
25 лютого	I27 років від дня народження Лесі України /I87I - I9I3/ - видатної української письменниці
I березня	I40 років від дня народження П.А.Тутковського /I858 - I930/ - українського геолога та географа
9 березня	I84 роки від дня народження Т.Г.Шевченка /I8I4-I86I/- видатного українського письменника і художника
I0 березня	I37 років від дня смерті Т.Г.Шевченка /I8I4 - I86I/ - видатного українського письменника і художника
I2 березня	II0 років від дня народження К.Х.Граната /I888-I977/- українського письменника
2I березня	II0 років від дня народження І.П.Косач /I888 - I980/- сестри Лесі України

21 березня	90 років від дня смерті В.Б.Антоновича /1834-1908/ - українського історика, археолога, етнографа та археографа
1 квітня	75 років від дня народження М.Д.Химка /1923-1986/ - українського гумориста і сатирика
29 квітня	80 років з часу проголошення Української Держави /1918/
15 травня	125 років від дня народження П.П.Скоропадського /1873-1945/ - українського державного і політичного діяча
28 травня	25 років з часу відкриття Любомльського краєзнавчого музею /1973/
3 червня	205 років від дня народження А.Мальчевського /1793-1826/ - польського поета
25 червня	75 років від дня народження О.В.Байдукова /1923/ - українського художника
27 червня	135 років від дня страти З.Сераковського /1826 - 1863/ - діяча польського, російського і литовського революційно-визвольного руху
29 червня	149 років від дня народження Олени Пчілки /1849 - 1930/ - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки
30 червня	80 років від дня смерті Ф.К.Вовка /1847 - 1918/ - українського антрополога, етнографа, археолога і народознавця
8 липня	60 років від дня народження Л.С.Танюка /1938/ - українського режисера, театрознавця, перекладача, політичного і громадського діяча
18 липня	110 років від дня народження В.В.Міяковського /1888-1972/ - українського історика та літературознавця
27 липня	50 років від дня народження О.І.Бурлаш /1948/ - української художниці
1 серпня	85 років від дня смерті Лесі Українки /1871-1913/ - видатної української поетеси, драматурга, культурно-громадського діяча

7 серпня — 70 років від дня народження О.І.Бренчука /1928/ - волинського краєзнавця

26 серпня — 5 років від дня відкриття музею Волинської ікони в м.Луцьку /1993/

28 серпня — 115 років від дня народження І.Т.Власовського /1883-1969/ - українського політичного, церковного і громадського діяча

7 вересня — 70 років від дня народження Є.С.Лещук /1928/ - української поетеси

8 вересня — 100 років від дня народження Н.М.Ужвій /1898-1986/ - української актриси, народної артистки СРСР

17 вересня — 80 років від дня створення у м.Луцьку товариства "Просвіта" /1918/

18 вересня — 70 років від дня народження П.К.Сензюка /1928/ - українського художника

4 жовтня — 68 років від дня смерті Олени Пчілки /1849-1930/ - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки

10 жовтня — 75 років від дня народження К.М.Якубека /1923/ - українського художника

13 жовтня — 90 років від дня народження Ю.Неча /1908-1939/ - польського вченого-історика, дослідника Волині

16 жовтня — 95 років від дня смерті М.П.Косача /1869-1903/ - українського письменника та вченого, брата Лесі Українки

2 листопада — 50 років від часу обрання Волинської Ради профспілок /1948/

6 листопада — 25 років від часу відкриття у м.Луцьку картинної галереї /1973/

13 грудня — 70 років від дня народження Є.О.Сверстюка /1928/ - українського письменника, літературного критика, філософа, громадського діяча

19 грудня — 55 років від дня народження О.В.Криштальської /1943/- української поетеси та перекладача

26 грудня — 205 років від дня народження С.Желінської /1793-1853/- учасниці революційно-демократичного руху, письменниці

28 грудня — 15 років від дня створення Шацького державного природного національного парку /1983/

1010 років — від часу першої писемної згадки про м.Володимир-Волинський /988/

480 років — від часу надання Ковелю магдебурзького права /1518/

480 років — від часу першої писемної згадки про с.Хобултова, тепер Володимир-Волинського району /1518/

470 років — від дня народження А.М.Курбського /1528-1583/ - політичного діяча Росії та Польщі, письменника і перекладача

400 років — від часу першої писемної згадки про с.Березичі, тепер Любешівського району /1598/

390 років — від часу народження А.Вишоватого /1608-1678/ - українського релігійного діяча

370 років — від часу випуску книги "Лямент" - першого друкованого видання у м.Луцьку /1628/

350 років — від початку Визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького /1648-1654/

350 років — від часу першої писемної згадки про с.Годомичі, тепер Маневицького району /1648/

125 років — від часу спорудження залізниці Здолбунів-Рівне-Ковель /1873/

70 років — від часу створення Волинського українського театру /1928/

8 С І Ч Н Я

50 років від дня народження І.І.Аривашока /1948/ – українського майстра декоративного мистецтва, заслуженого майстра народної творчості України

8 січня 1948 р. у с.Новосілки, тепер с.Смоляри Старовижівського району, народився Іван Іванович Аривашок – український майстер декоративного мистецтва, заслужений майстер народної творчості України /з 1974/. У 1963 р. здобув середню освіту у Смолярівській вечірній школі, у 1967 р. закінчив Янівське професійно-технічне училище у містечку Івано-Франкове на Львівщині, набувши кваліфікацію столяра-червонодеревника та майстра з художньої обробки дерева. Був направлений на роботу у сувенірний цех Луцького меблевого комбінату. Згодом перейшов на роботу в Ківерцівський лісгоспзаг, де двадцять років очолював сувенірний цех. Його роботи з різьблення по дереву експонувалися на обласних виставках, а також у Києві та Москві.

Література:

Шабала Я.М. Народний умілець І.І.Аривашок // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1991. – С. 180-181.

Вінничук В.Г. Різьбяр Іван Аривашок // Нар. творчість та етнографія. – 1977. – № 3. – С. 97.

Гермаківський І. Майстер Аривашок // Жовтень. – 1977. – № 1.- С. 116-118.

Лащук Ю. Різьбярство на Поліссі // Жовтень. – 1984. – № 4. – С. 101-104.

Рыковский В. И оживает дерево // Сов.культура. – 1983. – 19 февр.

x x

x

Аривашок Іван Іванович // Митці України: Енцикл. довід. – К., 1992. – С. 30.

Лісова пісня: З досвіду роботи заслуженого майстра народної творчості УРСР І.І.Аривашока. – Луцьк, 1975. – [Плакат].

Співуче дерево: Розповідь про волинських різьбярів // Народне декоративно-прикладне мистецтво Волині.-Луцьк, 1991.

9 СІЧНЯ

100 років від дня народження О.М.Цинкаловського /1898-1983/ - історика, археолога, краєзнавця, дослідника Волині

9 січня 1898 р. у м.Володимирі-Волинському народився Олександр Миколайович Цинкаловський - історик, археолог, краєзнавець Волині. Навчався в прогімназії та гімназії у Ковелі та Казані. У 1918 р. проходив службу у військах УНР, культурному відділі армії, займався спільно з "Просвітою" організацією українських шкіл на Кременеччині. У 1925-1929 рр. навчався у Варшавському університеті, після закінчення якого працював у Державному археологічному музеї у Варшаві, став членом Польського археологічного товариства, а згодом і членом НТШ у Львові. Виїжджав в експедиції на Волинь, Полісся і Підляшшя для обстеження історичних пам"яток та археологічних досліджень. У 1936-1939 рр. працював директором краєзнавчого музею у м.Кременець. Після війни оселився у Кракові та зосередив свою увагу на історії лемківщини, займався публіцистикою. Залишив велику наукову спадщину, присвячену минулому Волині. Найбільш відомі праці: "Матеріали до праісторії Волині і Волинського Полісся"/1961/, "Старовинні пам"ятки Волині" /1975/, "Стара Волинь і Волинське Полісся" /1984-1986/.

Література:

Цинкаловський О. Княжий город Володимир; Волинські дерев'яні церкви. - Львів, 1935.

Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. словник - від найдавніш. часів до 1914 р./ - Вінніпег, 1984 - 1986. - Т. 1,2.

Цинкаловський О. Старовинні пам"ятки Волині. - Торонто, 1975. - 124 с.

x x

x

Гуртовий Г.О. Дослідник історії Волині // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. - Луцьк, 1994. - С. 100-106.

Олександр Цинкаловський // Ковельський календар. - Луцьк, 1996. - С. 9.

Павлюк В.В. Олександр Цинкаловський як дослідник історії Волині // Житомир в історії Волині і України: Тези Всеукр. наук. краезн. конф. - Житомир, 1994. - С. 151-153.

Пащук І. Олександр Цинкаловський // Пащук І. Млинівщина літературна. - Рівне, 1992. - С. 65.

Пясецький В. О.Цинкаловський - видатний краєзнавець Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краезн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 11-13.

Шиприкевич В. Олександр Цинкаловський // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. словник - від найдавніш. часів до 1914 р./. - Вінніпег, 1984. - Т.І. - С. 598-600.

Бор, К. З історії словника // Мол.Волинь. - 1991. - 4 січ.

Кузьмич В. Реліквія Цинкаловського // Вісті.-1993. - 24 груд.

Пісоцький А. Цинкаловський, про якого ми мало знаємо // Слово правди. - 1993. - 15 черв.

Пясецький В. Віч-навіч з Цинкаловським // Рад.Волинь. - 1991. - 13 верес.

Пясецький В. Олександр Цинкаловський: "Я вивчав усе, що можна було знайти на землі волинян, знайти серед них і про них..." // Мол. Волинь. - 1991. - 19 лип.

Рожко В. Дослідник Волині // Рад.Волинь. - 1991. - 4 лип.; Слово правди. - 1991. - 31 трав.; Прапор Леніна. - 1991. - 18 лип.

Самчук Ф. "Я привіз медаль Цинкаловського" // Слово правди. - 1996. - 26 жовт.; Нар. справа. - 1996. - 7 листоп.

Харів О. Слово про Олександра Цинкаловського // Нар. трибуна. 1993. - 10 лют.

x x
x

Бібліографія наукових праць ювіляра, 1930-1973 / Вспорял. М.Бойко // Цинкаловський О. Старовинні пам"ятки Волині. - Торонто, 1975. - С. 117-123.

13 СІЧНЯ

80 років від дня народження П.К.Сміяна /1918/ – українського історика, доктора історичних наук, професора Волинського державного університету

13 січня 1918 р. у м.Борзна на Чернігівщині народився Петро Кіндратович Сміян – український історик, доктор історичних наук, професор. Закінчив неповну середню школу, робітфак та Київський педагогічний інститут. Перед II світовою війною працював у Київському пединституті, написав кандидатську дисертацію на тему "Україна у Вітчизняній війні 1812 р.", яку захистив у 1946 р. Був направлений на роботу в Ужгородський університет. Згодом працював у Львівському пединституті та готував докторську дисертацію на тему "Революційно-визвольні рухи на Закарпатті в кінці XIX і на початку XX століть". У 1949 р. був засуджений за збереження і пропаганду забороненої літератури, яка підриває основи Радянської влади" та став в"язнем сталінських концтаборів. У 1955 р. був повністю реабілітований. Отримав призначення на роботу до Луцького пединституту. У 1970 р. став першим на Волині доктором наук і професором. Наукову роботу не залишає і сьогодні. Автор низки монографій та численних публікацій, що стосуються різних аспектів історії Волині та України, а також зарубіжної історії.

Література:

Сміян П.К. Визвольні походи армії Богдана Хмельницького на Волині. – Луцьк, 1959. – 52 с.

Сміян П.К., Сміян К.П. Волинські і польські історичні джерела про діяльність 27 дивізії Армії Крайової // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. та повідомл. VII Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1994. – С. 106–108.

Сміян П.К., Сміян К.П. Волинь у роки Північної війни // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. II Волин. іст.-краєзн. конф. – Луцьк, 1988. – Ч.1. – С. 172–176.

Сміян П.К., Сміян К.П. 27 дивізія Армії Крайової на Волині // Велика Волинь: минуле й сучасне: /Матеріали міжнар. наук.краєзн. конф. – Хмельницький, 1994. – С. 180–182.

Сміян П.К., Сміян К.П. Забуті сторінки в історії УПА // Шоста Всеукраїнська наукова конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 114-115.

Сміян П.К. Ковель: Іст.-краєзн. нарис. - Львів: Каменяр, 1968. - 47 с.

Сміян П.К. Комсомол Волині в боротьбі проти національного гніту за возз"єднання з Радянською Україною /1921-1939 рр./ // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Ш Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1989. - С. 41-44.

Сміян П.К., Сміян К.П. Краєзнавство - одне з ефективних джерел підвищення освіти студентів історичного факультету // Минуле і сучасне Волині: Освіта. Наука. Культура: Тези доп. та повідомл. ІУ Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1990. - Ч.І. - С. 126-129.

Сміян П.К., Сміян К.П. Освіта на Волині в 1939-1941 роках // Минуле і сучасне Волині: Освіта. Наука. Культура: Тези доп. та повідомл. ІУ Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1990. - Ч.П. - С.96-100.

Сміян П.К., Сміян К.П. Оцінки ОУН-УПА в історичних джерелах // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. і повідомл. УП Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1994. - С. 122-124.

Сміян П.К., Сміян К.П. Сім"я Балзянів // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 106-108.

Сміян П.К., Сміян К.П. Участь волинян у визвольній війні 1648-1654 рр. // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Волин. регіон. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1985. - С. 124-128.

Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К.: Вид-во АН УРСР, 1970. - 746 с.

Статті П.К.Сміяна - с. 314-331, 342-352, 361-369, 573-582, 583-590, 658-665, 678-688.

x x

x

Балик Н. Щастя трудитись для людей // Рад.Волинь. - 1988. - 16 січ.

Подвійний ювілей // Мол.ленінець. - 1988. - 12 січ.

Філатенко А. Петро Сміян: "Історія не терпить фальші" // Рад. Волинь. - 1990. - 30 січ.

22 С І Ч Н Я

80 років від часу проголошення Центральною Радою IV Універсалу /1918/

22 січня 1918 р. IV Універсалом Центральна Рада проголосила незалежність Української Народної Республіки. Цей акт став законодавчою основою нової держави, до складу якої входила і Волинь. Водночас зазначалося, що проблему федеративного зв"язку з колишньою Російською державою остаточно вирішать Всеукраїнські Установчі Збори.

Література:

Четвертий Універсал Української Центральної Ради 22 січня 1918 // Вивід прав України. - Львів, 1991. - С. 99-102.

Жуковський О., Субтельний О. Нарис історії України. - Львів, 1993. - 230 с.

Про IV Універсал Центральної Ради - с.79.

Полонська-Василенко Н. Історія України. Т.2. - К.: Либідь, 1992. - 606 с.

IV Універсал - с.478-479.

Грушевський М. Україна самостійна // Волинь. - 1993. - 21 січ.

Жулинський М. Силою, волею, словом народу: Доповідь віцепрем"єр-міністра України на уроч. вечорі, присв. 75-річчю Четвертого Універсалу // Голос України. - 1993. - 28 січ.; Культура і життя. - 1993. - 6 лют.

З уроків четвертого Універсалу Центральної Ради // Укр.Слово. - 1993. - 12 лют.

Киричук М. Універсал покликав патріотів до боротьби: Волинь у визвол. змаганнях за відродження укр. державності у 1917-1918 роках // Волинь. - 1997. - 17, 19, 22, 26, 29 лип.

Копиленко О. IV Універсал проголошував... // Уряд.кур"єр. - 1993. - 23 січ.

Решодько Л. Великий поворот // Голос України. - 1993. - 22, 23 січ.

Ткачук А. Криваві шляхи української революції // Культура і життя. - 1993. - 23 січ.

Це вершилося так // Літ.Україна. - 1993. - 21 січ.

С І Ч Е Н Ь

95 років від часу виходу у світ книги Лесі Українки "Дитячі гри, пісні й казки з Ковельщини, Луцини і Звягельщини на Волині" /1903/

На початку січня 1903 р. у м.Києві вийшла книга "Дитячі гри, пісні й казки з Ковельщини, Лущини і Звягельщини на Волині". /Зібрала Л.Косач. Голос записав К.Квітка/. Збірник склала Леся Українка, а К.В.Квітка зробив запис мелодії з її голосу і вказівки на варіанти, що були в інших джерелах. У передмові Леся Українка написала: "Всі оці дитячі гри, співи та казки зібрані серед народу на Волині, в Звягельському, Луцькому та Ковельському повітах... Матеріали сі... збиралися довго в пам"яті моїй; мало не всі я їх знаю, як-то кажуть, "зроду", перейнявши їх дитиною від сільських дітей, а матеріали з Ковельщини мені трапилось не раз перевірити на місці пізніше".

Література:

Квітка К.В. Музично-фольклористична спадщина Лесі Українки: Огляд // Леся Українка. Публікації, статті, дослідження. - К., 1956. - Вип.2, - С. 429-446.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.
Дата виходу у світ книжки "Дитячі гри, пісні й казки з Ковельщини, Луцини і Звягельщини на Волині". - с. 346.

Одарченко П. Леся Українка і українська народна творчість // Одарченко П. Леся Українка: Розвідки різних років. - К., 1994. - С. 62-71.

Чащук М. Леся Українка і музичний фольклор // Прапор Леніна. - 1990. - 26 лип.

8 Л Ю Т О Г О

185 років від дня смерті Т.Чацького /1765-1813/ - польського вченого і громадського діяча

8 лютого 1813 р. у с.Порицьк, тепер с.Павлівка Іваничівського району, помер Тадеуш Чацький - польський вчений і громадський діяч,

засновник "Товариства шанувальників наук". З 1803 р. головний "візітатор" /інспектор/ училищ Волинської, Подільської та Київської губерній. Під час перебування на цій посаді доклав чимало зусиль для збереження польської системи освіти, був засновником Кременецького ліцею. За заслуги у справі просвітництва отримав від волинського дворянства пам"ятну медаль, виготовлену Ф.П.Толстим. Його власна бібліотека в с.Порицьк нараховувала 6000 книг; в зібранні знаходилися стародруки, велика колекція карт, старожитностей, у тому числі особисті речі Богдана Хмельницького. Він був основним фундатором Загорівського Різдво-Богородичного монастиря /1780/, де й було поховане серце Т.Чацького після його смерті.

Література:

Магнер Г. Три Чацьких // Велика Волинь: Наук.-популярні краєзн. праці. - Житомир, 1994. - Т.15. - С. 26-41.

Меламед Е. Порицкий библиофил // Альманах библиофила. - М., 1978. - Вып. У. - С. 115-126.

Оглоблин О. Бібліотека Волинського ліцею // Бібліот. вісник. - 1995. - № 6. - С. 11-14.

Сафонюк В. Визначні люди Волині // Рад.Полісся. - 1991. - 27 лип.

Сейко Н.А. Трагічні метаморфози: З історії польського шкільництва на Волині // Відродження. - 1993. - № 10. - С. 8-11.

Тинчук В. Бібліофіл-просвітитель // Нове життя. - 1990. - 24 жовт.

Чацький - наш земляк // Волин. вісник. - 1993. - 26 лют.

x x

x

Чацький Тадеуш // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1985. - Т.12. - С.281.

Чацький Тадеуш // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 17-18.

I3 Л Ю Т О Г О

I05 років від дня народження П.К.Волинського /I893-I982/ - українського літературознавця, педагога, професора

I3 лютого I893 р. в селищі Олика, тепер Ківерцівського району, народився Петро Костянтинович Волинський - український літературознавець, педагог, професор. У I916 р. закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут, викладав у Київському педінституті. Досліджував творчість Лесі Українки, Т.Шевченка, І.Франка. Автор підручників з теорії та історії української літератури.

Література:

Волинський П.К. З творчого доробку: Вибр. ст. про укр. літ. - К.: Дніпро, I973. - 328 с.

Лозовицький О. Насамперед - учитель // Літ. Україна. - I993. - 4 берез.

Пінчук О. Родом з Олики // Ленін. шляхом. - I988. - I0 квіт.

x x
x

Волинський Петро Костьович // Українська літературна енциклопедія. - К., I988. - Т.I. - С. 347.

Волинський Петро Костянтинович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, I988. - С. 26-27.

25 Л Ю Т О Г О

I27 років від дня народження Лесі Українки /I871-I913/ - видатної української письменниці

Див. I серпня

I Б Е Р Е З Н Я

I40 років від дня народження П.А.Тутковського /I858-I930/ - українського геолога та географа

I березня I858 р. у м.Липовець на Київщині народився Павло Аполлонович Тутковський - видатний український геолог і географ,

академік АН України /1919/ та АН Білорусії /1928/, професор. Відомий дослідник природи Волині. Понад 20 років свого творчого життя, починаючи з 90-х років XIX ст., віддав вивченню Волинського Полісся. Вченим було написано понад 80 наукових праць про геологічну будову, рельєф, корисні копалини, підземні води, річки, озера та населені пункти цього краю. З 1904 по 1909 рр. працював інспектором народних училищ Луцького повіту. Брав активну участь в роботі Товариства дослідників Волині.

Література:

Тутковский П. Карстовые явления и самобытные артезианские ключи в Волынской губернии: Ст.I. Провалы почвы на Полесской железной дороге. - Житомир, 1910. - 127 с.

Тутковский П.А. Карстовые явления и самобытные артезианские клю ключи в Волынской губернии: Ст.II. Провалы почвы в побережьях рек Стохода, Стыри и Горыни // Труды Общества Исследователей Волыни. - Житомир, 1912. - Т.VIII. - С. 77-125.

Тутковский П. Месторождение строительных камней в Луцком уезде Волынской губернии. - Житомир, 1912. - 335 с.

Тутковский П.А. Послетретичные озера в северной полосе Волынской губернии. - Житомир, 1912. - 282 с.

x x

x

Зузук Ф.В. Академік Тутковський - дослідник Волині // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. і повідомл. V Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 14-15.

Кострица М.Д., Мокрицький Г.П. Кому не сподобались краєвиди України // Репресоване краєзнавство: /20-30-і роки/. - К.; Хмельницький, 1991. - С. 73-79.

Кострица М.Ю., Мокрицький Г.П. Поліські краєвиди вченого // Кострица М.Ю., Мокрицький Г.П. У просторі і часі: Видат. постаті Житомирщини. - Житомир, 1995. - С. 88-99.

Лазарук В. Академік двох академій // Лазарук В. Вікна: Нариси, статті, есе. - Луцьк, 1995. - С. 83-86.

Онуфрійчук М.А. Павло Аполлонович Тутковський і Волинь // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. II Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1988. - Ч.II. - С. 217-220.

Романчук О.К. Син землі // Аксіоми для нащадків. - Львів, 1992. - С. 427-436.

Андреева Т. П.А.Тутковський і Волинь.// Нар.трибуна. - 1993. - 13 берез.

Палалка І., Романчук О. Тутковський на Волині // Рад.Волинь. - 1988. - 16, 17, 19, 20, 24, 26, 27, 29 лип.; 3 серп.

x x
x

Тутковський Павло Аполлонович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1984. - Т.11. Кн.1. - С. 413.

9 БЕРЕЗНЯ

184 роки від дня народження Т.Г.Шевченка /1814-1861/ - видатного українського письменника і художника

9 березня 1814 р. у с.Моринці на Черкащині народився Тарас Григорович Шевченко - видатний український поет, художник, мислитель. У 1846 р.побував на Волині, зокрема, у Дубно, Острозі, Корці, Новограді-Волинському. За твердженнями деяких дослідників відвідав також м.Берестечко, у селах Секунь і Вербки зробив замальовки старих церков. У величезному переліку творів Т.Г.Шевченка є і твори про Волинь.

Література:

Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. - К.: Наук.думка, 1989 -

Байик Н. Уклін Кобзареві // Волинь. - 1997. - 11 берез.

Берекета Б. Малював Шевченко ікони на Волині: Гіпотези // Голос України. - 1996. - 6 лип.

Качуровський І. Про деякі перегуки Шевченка зі світовим письменством // Дивослово. - 1996. - № 12. - С. 9-13.

Куделя М. До 183-ої річниці Великого Апостола України // Укр. Слово. - 1997. - 6 берез.

Огуркевич О. Пісні з голосу Кобзаря // Волинь. - 1996. - 3 верес

Погребенник Ф. Дума про Кобзаря Тараса Шевченка // Укр.Слово.- 1997. - 6 берез.

Потапчук Л. Наукова подорож Тараса Шевченка на Волинь // Нар. трибуна. - 1995. - 15 верес.

Рожко В. Волинські ікони Тараса Шевченка // Віче. - 1996. - 23 трав.

Степанов Ф. "Заповіт" нащадки пам"ятають // Укр.Слово. - 1997. - 13 лют.

x x

x

Геніальний український поет, художник, мислитель: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1989. - 16 с.

10 Б Е Р Е З Н Я

137 років від дня смерті Т.Г.Шевченка /1814-1861/ - видатного українського письменника і художника

Див. 9 березня.

12 Б Е Р Е З Н Я

110 років від дня народження К.Х.Граната /1888-1977/ - українського письменника

12 березня 1888 р. у с.Микуличі, тепер Володимир-Волинського району, народився Касіян Харитонович Гранат - український письменник. У 1904 р. в Ковелі познайомився з Лесею Українкою. Автор збірки нарисів "Народна улюблениця" /1963/, повістей "Велетом поклика-на" /1965/, "Велет розпалює ватру" /1967/, присвячених життю і творчості Лесі Українки.

Література:

Гранат К. Велет розпалює ватру: Повість. - К.: Рад.письменник, 1967. - 201 с.

Гранат К. Велетом покликана: Повість. - К.: Рад.письменник, 1965. - 230 с.

Гранат К. Золота брама: Оповідання. - К.: Рад.письменник, 1976. - 142 с.

x x
x

Грушка Ю.Е. Касян Гранат - автор повістей про Лесю Українку // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. II Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1988. - Ч.II. - С. 152-154.

Ними гордиться Ковельщина: Касян Гранат // Ковельський календар. - Луцьк, 1990. - С. 21.

Грушка Ю. Одна мить і все життя // Рад.Волинь. - 1988. - 28 лют.

Заклекта В. Незабутня зустріч // Слово правди. - 1981. - 4 берез.

Мах П. Вечір у Касяна Граната // Мол.ленінець. - 1988. - 25 лют.

Пінчук О. Родом з Никулич // Слово правди. - 1987. - 1 лип.

Шестак Г. Зустріч у Лесинім саду // Слово правди. - 1988. - 7 черв.

x x
x

Гранат Касян Харитонович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1988. - Т.І. - С.478.

Гранат Касян Харитонович // Літературна карта Волині: Бібліогр покажч. - Луцьк, 1988. - С. 33-34.

21 Б Е Р Е З Н Я

110 років від дня народження І.П.Косач /1888-1980/- сестри Лесі Українки

21 березня 1888 р. у с.Колодяжне, тепер Ковельського району, народилася Ізидора Петрівна Косач - сестра Лесі Українки. В одружженні Борисова. У 1911 р. закінчила агрономічний відділ Київського політехнічного інституту. Працювала спочатку на дослідній станції в Кишиневі, потім у Кам'янці-Подільському, а в 1925 р. повернулася до Києва, де працювала у сільськогосподарському інституті. У 1937р. заарештована як "ворог народу" і до 1939 р. була в"язнем сталінських концентраційних таборів. Врятувала її Ольга Кобилянська, яка поцікавилася долею сім"ї Лесі Українки. У жовтні 1943 р. виїхала

з Києва за кордон. З 1944 р. в еміграції у США. Багато працювала, подорожувала, розповідала про Лесю Українку в лекціях і листах. Допомогла видати книгу "Леся Українка. Хронологія життя і творчості". Написала спогади "Колодяжне", "Зелений Гай". Померла у м.Піскатевей у США. Зберегла ряд родинних реліквій, частину яких її дочка Ольга передала в 1990-94 рр. на батьківщину - в Колодяжне.

Література:

Косач-Борисова І. Арешт: Із спогадів // Леся Українка. Мрії зламане крило: Зб.творів, док. і спогадів. - К., 1993. - С. 123-124.

Косач-Борисова І. Леся Українка в оточенні близьких - родини і друзів: /Спогади до 50-ліття її смерти/ // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т.І. - С. 47-60.

Косач-Борисова І. Фрагменти спогадів // Спогади про Лесю Українку. - К., 1971. - С. 302-318.

Косач-Борисова І. "І ти знову оживеш в вінку живому..." // Рад.Волинь. - 1991. - 3 січ.

Косач-Борисова І. Із минулого і пережитого // Рад.Волинь. - 1991. - 29, 30, 31 січ.; І, 5 лют.

Косач-Борисова І. Колодяжне // Рад.Волинь. - 1990. - 26 черв.; 3, 6, 7, 10 лип.

Косач-Борисова І.П. Наснилось, Колодяжне, мені // Прапор Леніна.- 1990. - 6, 26 черв.

Косач-Борисова І. Похорон Лесі Українки // Літ.Україна. - 1991. - 8 серп.

Косач-Борисова І. Різдво в родині Косачів: Спомини // Рад. Волинь. - 1992. - 7 січ.

Косач-Борисова І. Сила волі і любові // Мол.Волинь. - 1993. - 30 лип.

Косач-Борисова І. Спогад про Олену Пчілку // Укр.культура. - 1996. - № І. - С. 27-28.

x x

x

Диба А. Українка з Києва: /До біографії сестри Лесі Українки Ізидори Косач-Борисової/ // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 16-17.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.

Дата народження І.Косач - с.35.

Одарченко П. Інтерв"ю з Ісидорою Косач-Борисовою // Одарченко П. Українська література: Зб. вибр. статей. - К., 1995. - С.79-88.

Ставенко Н.Г., Зозуля Н.Ю. Маловідомі спогади Ізідори Косач-Борисової про Лесю Українку // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т.І. - С. 44-46.

Блажко Е. Сестри Косач: Про відоме і маловідоме із життя видат. родини // Полісся. - 1997. - 26 лют.

Борисюк Т. Трагедія великого роду // Літ.Україна. - 1991. - І серп.

Диба А. Поневіряння роду Косачів-Драгоманових // Зона. - 1995. - № 9. - С. 53-61.

Одарченко П. "...Я завдячую життям Лесі": Інтерв"ю з І.Косач-Борисовою // Літ.Україна. - 1996. - 21 берез.

Шалагінова Л. Сестри // Київ. - 1992. - № 3. - С.121-126.

21 Б Е Р Е З Н Я

90 років від дня смерті В.Б.Антоновича /1834-1908/ - українського історика, археолога, етнографа та археографа, дослідника Волині

21 березня 1908 р. помер Володимир Боніфатійович Антонович - український історик, археолог, етнограф та археограф. У 1855 р. закінчив медичний, а у 1860 р. - історико-філологічний факультети Київського університету. У 1863-1880 рр. був головним редактором видань Тимчасової комісії для розгляду древніх актів у Києві. З 1878 р. професор російської історії Київського університету, голова Історичного товариства Нестора-літописця. Був організатором археологічних з"їздів в Україні. Автор понад трьохсот наукових праць з історії, археології та етнографії, серед них "Монографии по истории

Западной и Юго-Западной России" /1885/, "Археологическая карта Волынской губернии" /1901/, де вперше зробив опис археологічних пам"яток Волині.

Література:

Антонович В.Б. Археологическая карта Волынской губернии. - К., 1901.

Антонович В. Исследование о крестьянах в Юго-Западной России по актам 1700-1798. - К., 1870. - 64 с.

Антонович В. Исследование о городах в Юго-Западной России по актам 1432-1798. - К., 1870. - 94 с.

Антонович В.Б. Монографии по истории Западной и Юго-Западной России. - К., 1885. - 451 с.

x x
x

Вонк Я.А. В.Б.Антонович і генезис українського краєзнавства // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 233.

Володимир Антонович // Історія України в особах: XIX-XX ст. - К., 1995. - С. 85-91.

Журба О.І. Київська археографічна комісія, 1843-1921: Нарис історії і діяльності. - К.: Наук. думка, 1993. - 184 с.
Про В.Б.Антоновича - див. Іменний покажчик.

Охріменко Г.В., Середюк О.М. В.Б.Антонович та дослідження неоліту Полісся // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С.29-31.

Пеняк П. Видатний дослідник Волині // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 233-235.

Тхор В.І. Історія міст Волині доби феодалізму у дослідженнях В.Б.Антоновича і М.С.Грушевського // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи: Тези доп. та повідомл. II регіонал. "Велика Волинь" і VI обл. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1992. - С. 33-35.

Шовкопляс Г.М., Шовкопляс І.Г. Антоновичі і старожитності Волині // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, I993. - С. 405-406.

Гайдай Л. Володимир Антонович: націоналіст чи патріот? // Віче. - I995. - 20 січ.

Ричка В.М., Смолій В.А. В.Б.Антонович як історик українського козацтва // Укр. іст. журн. - I990. - № 9. - С. I09-II5.

Сафулько Л. Археографія на Волині // Волинь.-I994. - 3 берез.

x x

x

Антонович Володимир // Енциклопедія українознавства. - Львів, I993. - Т.I. - С. 50-5I.

Антонович Володимир Боніфатійович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. - К., I996. - С. 820.

Антонович Володимир Боніфатійович // Короткий довідник з історії України. - К., I9[illegible]. - С. I6.

I КВІТНЯ

75 років від дня народження М.Д.Хижка /I923-I9[illegible]/ - українського гумориста і сатирика

I квітня I923 р. у с.Гайнському на Сумщині народився Михайло Дмитрович Хижко - український гуморист і сатирик. Після закінчення Роменського агролісомеліоративного технікуму приїхав за направленням на Волинь. Деякий час працював у Любешівському районному відділі сільського господарства. З I952 р. працював агрономом-інструктором, агрономом по захисту рослин у Голобах, Ковелі, Рожищах. Проживав з родиною в селищі Голоби Ковельського району. Автор гумористичних творів. За його життя вийшло дві збірки "Трухлявий пень" /I965/ та "Заздрісний гарбуз" /I974/.

Література:

Хижко М. Гірка правда; Ведмежа тактика; Вибори; В книгарні; Добродій; Безсовісна жінка: Байки // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. - К., I992. - Кн.I. - С. I22-I25.

Хижко М. Загадки з бабусиної грядки: Загадки для молодш. шк. віку. - К.: Веселка, 1988. - 15 с.

Хижко М. Заздрісний гарбуз: Байки, гуморески. - К.: Рад.Україна, 1974. - 64 с.

Хижко М.Д. Сміх і гріх: Сатира та гумор. - Луцьк: Граностлов, 1993. - 63 с.

Хижко М. Трухлявий пень: Байки і гуморески. - Львів: Каменяр, 1965. - 28 с.

x x
x

Антончук С. Вшанували поета // Вісті Ковельщини. - 1993. - 10 квіт.

Байда Г. Волинський сміхотворець // Волин. вісник. - 1993. - 9 квіт.

Байда Г. Пам"яті волинського байкаря // Волинь. - 1993. - 8 квіт.

Гей В. З вишнівської гілки: Чи вийде посмертна книжка М.Хижка? // Мол. Волинь. - 1992. - 20 берез.

Гей В. Коротко, влучно і смішно // Нар. трибуна. - 1993. - 19 трав.

З народного родовища // Рад.Волинь. - 1990. - 28 серп.

Фалюш Ю. Мудре слово байкаря // Волинь-експрес. - 1993. - 2 квіт.

x x
x

Хижко Михайло Дмитрович // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 80.

29 К В І Т Н Я

80 років з часу проголошення Української Держави /1918/

29 квітня 1918 р. у Києві відбувся з"їзд хліборобів-землевласників, на якому Павло Скоропадський був проголошений Гетьманом

всієї України. Цього ж дня були оприлюднені "Грамота до всього Українського народу" та "Закони про тимчасовий державний устрій України", які стали правовими основами діяльності Гетьманату. До складу уряду Української Держави було запрошено В"ячеслава Липинського, який став Надзвичайним і Повноважним послом в Австро-Угорщині. За часів Гетьманату у Луцьку було створено товариство "Просвіта".

Література:

Комар В., Мацюк Н. Гетьманат Павла Скоропадського 1918 р. як спроба побудови консервативної моделі Української держави // Консерватизм і державотворення в Центрально-Східній Європі. - Луцьк-Люблін, 1997. - С. 45-46.

Мацюк Н., Комар В. Волинь в державотворчих процесах доби гетьманату Павла Скоропадського // Консерватизм і державотворення в Центрально-Східній Європі. - Луцьк-Люблін, 1997. - С. 46-47.

Олексін Ю. Степанов Л., Цибух Т. Історичні джерела Північної Армії на Волині // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. і повідомл. VII Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1994. - С. 105-106.

Тромбіцький В. Позиція Великої Волині в Українській державі 1918 року. - Вінніпег; Нью-Йорк, 1993. - 110 с.

Апанович О. Урядовий апарат Гетьманщини // Уряд. кур"єр. - 1995. - 31 січ.

Кирищук М. Універсал покликав патріотів до боротьби: Гетьманський переворот // Волинь. - 1997. - 26 лип.

Клименко В. Українська Гетьманська держава 1918 року: місце в українській революції // Нова політика. - 1996. - № 4. - С.59-61.

Липинський В. Хам і Яфет: З приводу десятих роковин 16 / 29 квітня 1918 року // Сучасність. - 1992. - № 6. - С. 70.

Мацюк Н. Гетьманат на Волині // Віче. - 1997. - 6 берез.

Пісоцький А. 1918 рік у Володимирі // Слово правди. - 1996. - 6, 9, 17, 20, 23 квіт.

I5 Т Р А В Н Я

I25 років від дня народження П.П.Скоропадського /I873-I945/ - українського державного і політичного діяча

I5 травня I873 р. народився Павло Петрович Скоропадський - гетьман Української Держави з 29 квітня по I4 грудня I9I8 р. Походив із старовинного козацького роду, закінчив пажеський корпус - привілейований навчальний заклад при царському дворі. У лютому - березні I9I7 р., під час командування 34-м армійським корпусом Особливої армії Західного фронту, який пізніше був перетворений в I Український корпус, перебував у с.Угли, тепер Ковельського району. Неоднноразово бував у Луцьку.

Література:

Скоропадський П. Спогади. Кін. I9I7 - груд. I9I8. - К.; Філадельфія, I995. - 493 с.

Віктор В. Українські консерватори і гетьман П.Скоропадський // Нар. трибуна. - I993. - I5 трав.

Гетьман Скоропадський: військовий і політик // Армія України. - I996. - II черв.

Горелов В. Останній гетьман України // Голос України. - I993. - I5 трав.

Горелов В. Павел Скоропадский // Правда Украины. - I993. - I5 мая.

Скельчик С. "Я кликав вас під булаву.." // Наука і суспільство. - I993. - № 3-4. - С. 24-28.

І мали державу, і світ визнавав: Гетьман Павло Скоропадський // Україна. - I996. - № I. - С. 32-33.

Кирилюк В. Повернення гетьмана // Літ.Україна. - I995. - I9 жовт.

Комар В. Гетьман і гетьманівці // Волинь. - I993. - 5 серп.

Мацюк Н. Гетьманат на Волині // Віче. - I997. - 6 берез.

Проданюк Ф. Павло Скоропадський: від царського генерала до гетьмана України // Уряд. кур"єр. - I993. - I3 трав.

Проданюк Ф. Українська держава та її гетьман Павло Скоропадський // Військо України. - I993. - № I0. - С. 79-9I.

Савчук О. "Я кликав вас під булаву..." // Волинь. - 1993. - 18 трав.

Скоропадська Є. Не тільки батько, а й взірець // Україна. - 1992. - № 36. - С. 16-17.

28 ТРАВНЯ

25 років з часу відкриття Любомльського краєзнавчого музею /1973/

28 травня 1973 р. в м.Любомлі з ініціативи місцевого краєзнавця Дмитра Остап"юка /1914-1984/ відкрито краєзнавчий музей на громадських засадах. У 1976 р. йому було присвоєно звання "Народний музей", а з 1993 р. він набув статусу державного музею. Нині у фондах Любомльського краєзнавчого музею нараховується більше 4 тис. експонатів. Його експозиція розповідає про природу та історію краю. У постійно діючому виставочному залі експонуються різноманітні виставки. Музей став науково-дослідним та науково-освітнім центром району.

Література:

Остапюк О. З історії грошового обігу на Україні // Наше життя.- 1997. - 9 квіт.

Остапюк О. Любомльський державний краєзнавчий музей сьогодні і завтра // Наше життя. - 1994. - 6 лип.

Остапюк О. Скарбниця історії краю // Наше життя. - 1996. - 18 трав.

Хвас В. Люби і знай // Рад. життя. - 1989. - 1 серп.

Хвас В. Щоб червона ниточка легко склалась... // Наше життя. - 1997. - 8 трав.

Хоменчук О. Тут прописалась історія...// Рад. життя. - 1978. - 23 листоп.

x x x

І минуле, і сучасне : З досвіду роботи Любомльського район. нар. краєзн. музею. - Луцьк, 1979. - [Плакат].

3 ЧЕРВНЯ

205 років від дня народження А.Мальчевського
/1793-1826/ - польського поета

3 червня 1793 р. у с.Княгинине, тепер Рівненської області, народився Антоній Мальчевський - польський поет, представник "української школи" в польській літературі. У 1805-1811 рр. навчався у Кременецькому ліцеї. У 1816-1821 рр. подорожував за кордоном. У 1821-1823 рр. жив у с.Гринів, тепер с.Ласків Володимир-Волинського району. Тут він написав поему "Марія. Українська повість", яка була видана 1825 р. у Варшаві. У ній поет в небагатьох типових рисах зобразив Україну XVII ст., життя та побут шляхти і магнатів на тлі українських краєвидів, чудової природи Поділля і Волині.

Література:

Болтарович З.Є. Україна в дослідженнях польських етнографів в XIX ст. - К.: Наук. думка, 1976. - 137 с.
Про А.Мальчевського - с. 37-38.

Пінчук О. На ниві приязні // Слово правди. - 1989. - 18 січ.

x x
x

Мальчевський Антоній // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т.3. - С. 281-282.

Мальчевський Антоній // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1981. - Т.6. - С. 340.

Мальчевський Антоній // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 11-12.

25 ЧЕРВНЯ

75 років від дня народження О.В.Байдукова
/1923/ - українського художника

25 червня 1923 р. у селищі Троїцьке та Запоріжжі народився Олександр Васильович Байдуков - український живописець, заслужений художник України /з 1989/. У 1939-1941 рр. навчався у Дніпропетровському художньому училищі, але навчання перервала війна. Потрапив на фронт і після демобілізації у 1947 р. залишився жити на Волині.

З 1952 р. - член товариства художників у Луцьку. З 1971 р. - член Спілки художників СРСР. До 1993 р. очолював Волинську організацію Спілки художників України. Створив близько тисячі картин, акварелей, графічних малюнків. Його картини виставлялися на багатьох загальних і персональних обласних, республіканських та міжнародних виставках. Основні твори: "Озеро Світязь", "Дуб Сковороди", "Палац Лизогубів", "Сон-трава" та ін. Нині художник продовжує працювати над серією "Весняні квіти".

Література:

Байдуков О.В. Кримський фронт: Уривок із книги // Мол.Волинь. - 1993. - 2 лип.

Байдуков О. Проблеми митців // Нар.трибуна. - 1992. - 9 груд.

x x

x

Байдуков О. Персональна виставка творів: Каталог. - Луцьк, 1982. - 17 с.

Персональна виставка творів О.В.Байдукова: Каталог. - Луцьк, 1985. - 12 с.; іл.

Куль В.О. Життя і творчість Олександра Байдукова // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 182-183.

Борисюк Т., Денисюк І. Барви Волині // Жовтень. - 1988. - № 5.- С. 76-77.

Веселка на полотні: У "Лесиному клубі" редакції газети відкрилася виставка робіт члена Спілки художників СРСР О.В.Байдукова // Мол.ленінець. - 1988. - 30 січ.

Волошко Н. Співець нашого краю // Рад.Волинь. - 1991. - 6 верес.

Мартинюк В. І біль, і радість, і любов // Мол.ленінець. - 1986. - 9 квіт.

Музи ніколи не мовчать! // Мол.Волинь. - 1991. - 7 верес.

Овсійчук В. Художник Олександр Байдуков // Образотворче мистецтво. - 1979. - №5. - С. 3 /обкл./.

Сидько В. І біль, і радість, і любов // Образотворче мистецтво.- 1993. - № 3-4. - С. 16.

Філатенко А. Барви Волині // Волинь. - 1993. - 6 лип.

Філатенко А. Співець волинського краю: У художньому салоні Луцька експонується персон. виставка робіт чл. Спілки худож. О.Байдукова // Рад.Волинь. - 1989. - 12 лют.

Якименко Н. Волынь как на ладони // Правда Украины. - 1993. - 17 июля.

Яців Р. Співець волинської природи // Образотворче мистецтво.- 1984. - № 3. - С. 31.

x x
x

Байдуков Олександр Васильович // Митці України: Енцикл.довід.- К., 1992. - С. 41.

27 ЧЕРВНЯ

135 років від дня страти З.Сераковського /1826-1863/ - діяча польського, російського і литовського революційно-визвольного руху

27 червня 1863 р. був страчений Зигмунд Сераковський - діяч польського, російського і литовського революційного руху, один з керівників польського повстання 1863 р. Народився у с.Лісове, тепер Маневицького району. У 1863 р., зібравши загін у 2 тис.чоловік, намагався пройти в Курляндію, щоб підняти повстання латишів та відмінити збережені селянські повинності. Під м.Біржай його загін був розгромлений переважаючими силами царських військ. Сам він потрапив у полон і був страчений.

Література:

Костомаров Н.И. Старый спор: Последние годы Речи Посполитой. - М.: Чарли; Смоленск: Смядынь, 1994. - 768 с.
Про генерала Сераковського - с. 710-721.

Усенко П.Г. Волинь-батьківщина З.Сераковського // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 433-434.

Усенко П.Г. Натхненний Сигізмунд. - Львів: Каменяр, 1990. - 151 с.

Гавриляк М. Волині думи, тернисті дороги // Нова доба. -

1992. - 24, 28 жовт.; 11 листоп.

Гаврилюк М. Був родом він із Лісового // Нова доба. - 1992. - 15, 18 лип.

Усенко П. Назавжди в пам"яті народу // Нова доба. - 1993. - 26, 30 черв.

x x

x

Сераковський Зигмунт // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1983. - Т.10. - С. 119-120.

29 Ч Е Р В Н Я

149 років від дня народження Олени Пчілки /1849-1930/ - української письменниці, етнографа, фольклориста, громадського діяча, матері Лесі Українки

29 червня 1849 р. в м.Гадячі на Полтавщині народилася Олена Пчілка /псевдонім; справжнє прізвище, ім"я, по-батькові - Драгоманова-Косач Ольга Петрівна/ - українська письменниця, етнограф, фольклорист, громадський діяч, член-кореспондент АН України /з 1925/, мати Лесі Українки. У 1866 р. закінчила Київський пансіон шляхетних дівчат. Майже 30 років жила на Волині спочатку у Новограді-Волинському /1868-1879/, потім у Луцьку /1879-1882/, найдовше у с.Колодяжному Ковельського повіту /з 1882 до 90-х років минулого століття/, сюди вона неодноразово приїжджала і пізніше.

Ім"я Олени Пчілки з 1991 р. носить Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека.

Література:

Пчілка Олена. Твори. - К.: Дніпро, 1988. - 582 с.

Омельченко П. Славна дочка українського народу Олена Пчілка; Олена Пчілка і молодь // Омельченко П. Українська література: Зб. вибр. ст. - К., 1995. - С. 46-78.

Іванова Ю.І. Етнографічні дослідження Олени Пчілки // "Рідне наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т.Ц. - С. 50-56.

Науменко Л.М. Етнографічні дослідження Олени Пчілки // Матеріали 4І-ої наукової конференції професорсько-викладацького складу і студентів Волинського державного університету ім.Лесі Українки. - Луцьк, 1995. - С. 238-239.

Ними гордиться Ковельщина: Олена Пчілка // Ковельський календар. - Луцьк, 1996. - С. 37.

Скоклюк С. Мати і дочка // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук. практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 36-37.

Сулима-Блохина О. Вибране: Поезії. Новелістика. Наук. та публіцист. розвідки. - К.: Вид-во ім.Олени Теліги, 1995. - 286 с.

Про Олену Пчілку як діячку українського жіночого руху - с.266, 267-268, 270, 27І.

Струбицький В.В. Олена Пчілка і народна освіта // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, 1996. - Т.І. - С. 330-33І.

Горак Я. Діалог // Дзвін. - 1996. - № 2. - С. 137-149.

Горболіс Л. Народно-релігійне виховання в сім"ї Драгоманових // Рідна шк. - 1997. - № 5. - С. 17-18.

Косач-Борисова І. Спогад про Олену Пчілку // Укр.культура. - 1996. - № І. - С. 27-28.

Мірошниченко Л. Олена Пчілка: "... Чи була б поетесою українкою?..." // Голос України. - 1996. - 10 лют.

Новаківська Л. Материнська школа Олени Пчілки // Початк.шк.- 1997. - № 9. - С. 47-50.

Олійник М. Падали кров"ю дикі рожі // Рідна шк. - 1996. - № 2.- С. 35-46.

Святовець В. Олена Пчілка: "В дітей мені хотілося перелити свою душу..." // Краєвид. - 1996. - № 4. - С. 2-3.

Скрипка Т. Берегиня роду: Олена Пчілка // Початк. шк. - 1996.- № 3. - С. 41-45.

Токарчук Л. Пам"яті Олени Пчілки // Волинь. - 1996. - 10 жовт.

x x

x

Олена Пчілка - талановита письменниця, мудра мати: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1993. - 34 с.

30 ЧЕРВНЯ

80 років від дня смерті Ф.К.Вовка /1847-1918/ – українського антрополога, етнографа, археолога і народознавця

30 червня 1918 р. помер Федір Кіндратович Вовк – український антрополог, етнограф, археолог та народознавець. В 1875-1876 рр. у складі експедиції під керівництвом В.Антоновича брав участь у археологічних розкопках у Волинській та Київській губерніях. У 1907 р. обстежив ряд сіл Ковельського повіту – Вербку, Заліси, Заболоття, Тур. Збирав оригінальні зразки народного одягу, предмети домашнього побуту, цікавився пам"ятками цивільної і церковної архітектури. У 1910 р., використовуючи матеріали польових досліджень 1907-1909 рр., опублікував працю "Старовинні дерев"яні церкви на Волині". Світове визнання принесли вченому його численні праці, серед них – "Етнографічні особливості українського народу" і "Антропологічні особливості українського народу", які побачили світ у 1916 р. За ці роботи вчений отримав золоту медаль Російського географічного товариства. З 1917 р. Ф.Вовк очолював кафедру географії та антропології Київського університету.

Література:

Вовк Х. Студії з української етнографії та антропології. – К.: Мистецтво, 1995. – 336 с.: іл.

Вовк Х. Комора // Берегиня. – 1996. – № 3-4. – С. 121-132.

x x

x

Бабенко Л.Л. [illegible] народознавця // Репресоване краєзнавство: /20-30-і роки/. – К.; Хмельницький, 1991. – С. 60-63.

Крилан К. Ф.К.Вовк про старовинні дерев"яні церкви Волині // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. та повідомл. Міжнар. наук. конф. – Луцьк, 1994. – С. 243-247.

Грушевський М. Федір Вовк /1847-1918/ // Нар. творчість та етнографія. – 1997. – № 2-3. – С. 4-7.

Листування Федора Вовка з Василем Кравченком // Берегиня. – 1996. – № 3-4. – С. [illegible]-143.

Новововідкриті сторінки історії українознавства: Листування Ф.Вовка і М.Біляшівського // Нар. творчість і етнографія. - 1997. - № 4. - С. 62-74.

Огнєва О. Волинські маршрути Федора Вовка / Віче. - 1997. - 20 берез.

Ощуркевич О. Його дороги пролягали на Волинь // Волинь. - 1997. - 18 берез.

Сегела С. Час Вовка таки настав // Віче. - 1997. - № 9. - С. 135-140.

Скуратівський В. Хведір Вовк на відстані років // Берегиня. - 1996. - № 3-4. - С. 117-121.

Франко О. Видавець творів Тараса Шевченка // Літ. Україна. - 1997. - 7 серп.

x x

x

Вовк Федір // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1993. - Т.1. - С. 294-295.

Вовк Федір Кіндратович // Мала енциклопедія етнодержавознавства. - К., 1996. - С. 832-833.

8 ЛИПНЯ

60 років від дня народження Л.С.Танюка /1938/ - українського режисера, театрознавця, перекладача, політичного і громадського діяча

8 липня 1938 р. у м.Києві народився Леонід /Лесь/ Степанович Танюк - український режисер, театрознавець, перекладач, політичний і громадський діяч. З 1946 по 1958 рр. жив у Луцьку, куди після війни переїхала його родина. Навчався у Луцьких СШ № 2 та 5. Після закінчення школи працював ливарником на заводі. Потім навчався у Ківерцівському культосвітньому училищі. Згодом працював у Волинському обласному музично-драматичному театрі. У 1962 р. закінчив Київський інститут театрального мистецтва. Працював у театрах України та Росії. Брав активну участь у правозахисній діяльності. Нині народний депутат України, один з керівників Народного Руху України.

Література:

Танюк Л. Сповідь: Вєсні. - К.: Молодь, 1968. - 45 с.

Танюк Л. Хто з"їв наше м"ясо?-Дрогобич: Відродження, 1994. - 432 с.

Танюк Л. "Майбутнє не вибачить нам, якщо віддамо Україну до рук напівосвічених дилетантів..." // Вісті з України. - 1996. - № 39-40. - С. 6.

Танюк Л. Політична арена України // Філософ. і соціолог. думка. - 1992. - № 4. - С. 25-28.

x x

x

Андрійчук М. Зустріч з Лесем Танюком // Волинь. - 1994. - 25 січ.

"Без культури нас немає..." // Дніпро. - 1991. - № 6. - С. 62-60.

Воронков В. Лесь Танюк: "Культура - єдиний гарант стабільності"// Закон і бізнес. - 1996. - 13 берез.

Лесь Танюк: „Ідея і чин - Українська держава" // Літ. Україна. - 1994. - 24 лют.

Лесь Танюк: "Маю ностальгію за волинською юністю"// Нар.справа. - 1994. - 27 трав.

Патрикац Л. Людина - центр Всесвіту, і в цьому сенс життя // Рodoслав. - 1991. - № 5. - С. 1-2.

Поліщук В. Лесь Танюк на Волині // Нар. трибуна. - 1994. - 26 січ.

Серикова В. "Мне не хватает театра" // Комс.знамя. - 1990. - 10 июня.

x x

x

Танюк Леонід /Лесь/ Степанович // Митці України: Енцикл.довід.- К., 1992. - С. 566.

I8 Л И П Н Я

IIO років від дня народження В.В.Міяковського /I888-I972/ - українського історика та літературознавця

I8 липня I888 р. у м.Ковелі народився Володимир Варламович Міяковський - український історик-архівіст та літературознавець. Його родина у кінці XIX ст. жила у Ковелі, мала маєток у с.Пороьк, підтримувала приязні відносини з сім"єю Косачів. У молодших членів обох родин були дружні стосунки. В.В.Міяковський закінчив Петербурзький університет. У I920-их рр. був директором Центрального історичного архіву в Києві. У I930 р. був ув"язнений у зв"язку із справою СВУ, до I933 р. - на засланні. Після відбуття покарання повернувся до Києва. У I944 р. емігрував за кордон. Жив у США. Був одним з фундаторів Української Вільної Академії Наук, її архіву і бібліотеки, яка сьогодні носить його ім"я. Написав багато наукових праць з історії України, української та російської літератури, спогади про батька Лесі Українки Петра Косача.

Література:

Міяковський В. Батько Лесі Українки // Рад.Волинь. - I99I. - II лип.

x x

x

Володимир Міяковський // Слово: Збірник. - Вудсток /США/, I990. - Т.I2. - С. 202-203.

Журба О.І. Київська археографічна комісія, I843-I92I: Нарис історії і діяльності. - К.: Наук. думка, I993. - I84 с.
Про В.Міяковського - с. 9, 23, I22, I23, I26, I70.

Антонович М. Володимир Міяковський // Укр. історик. - I969. - № I-3 /2I-23/. - С. 95-I0I.

Антонович М. Володимир Міяковський // Укр. історик. - I972. - № I-2 /33-34/. - С. II6-II8.

Борисюк Т. Замість післяслова // Сучасність. - I995. - № 4. - С. I67.

Либа А. В гостях у Косачів Володимир Міяковський // Київ. вісник. - I993. - 3I лип.

Міяковська-Рамм О. Оглянулись у минуле // Сучасність. - 1995. - № 4. - С. 102-106.

x x

x

Міяковський Володимир // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1996. - Т.5. - С. 1619-1620.

Міяковський Володимир // Українська літературна енциклопедія.- К., 1995. - С. 369.

Вибрана бібліографія праць Володимира Міяковського // Укр. історик. - 1969. - № 1-3 /21-23/. - С. 144-148.

27 Л И П Н Я

50 років від дня народження О.І.Бурдаш /1948/ - української художниці

27 липня 1948 р. у с.Губин Горохівського району народилася Олена Іванівна Бурдаш - українська художниця. У 1969 р. закінчила Луцьке педагогічне училище. Відвідувала художню студію. Навчалася у Львівському училищі декоративно-прикладного мистецтва. З 1987 р. учасниця обласних, республіканських виставок, мала персональні виставки у Луцьку, Львові та Бресті. З 1992 р. член Спілки художників України. Працює в графіці, станковому живопису - в жанрах натюрморту, портрету, створює декоративні композиції. Основні серії творів: "Двоє", "Монтрівка свідомості", "Галактики", "Писанки", "Супраментальний декор" /аплікації/, натюрморти. Пробує себе в поезії. Проживає в м.Луцьку.

Література:

Бурдаш О. ...Бо на слово своя є сила // Віче. - 1996. - 4 лип.

Бурдаш О. Ніжно пригода в осінньому листі: Вірші // Нар. трибуна. - 1994. - 4 жовт.

Бурдаш О. Самотня жінка: Вірші // Мол.Волинь. - 1994. - 4 берез.

x x

x

Гудзь Ю. Втікачі з піраміди: Художниці-візіонерки в Волині // Artline. - 1997. - № 3. - С. 30-31.

Корецька К. Виставка робіт Олени Бурдаш // Нар. трибуна. - 1994. - 2 берез.

Корецька К. Олена Бурдаш в передчутті епохи Вололія // Нар. трибуна. - 1993. - 26 квіт.

Корецька К. Політ чи падіння // Нар. трибуна. - 1991. - 30 листоп.

Левицька Т. Суміш стилів і анархія смаків // Нар. трибуна. - 1994. - 17 серп.

Лініченко А. І простір космосу, і широчінь душі // Мол. ленінець. - 1990. - 13 січ.

Лініченко А. Шлях до себе: Виставка О.Бурдаш // Волинь. - 1993. - 10 черв.

Навроцька З. Місія творця // Образотворче мистецтво. - 1995. - № 1. - С. 40-41.

Навроцька З. "То жінка так в мені говорить..." // Київ. - 1989. - № 5. - С. 174-175.

Романюка О. Вже перші півні заспівали // Мол. ленінець. - 1989. - 2 груд.

1 С Е Р П Н Я

85 років від дня смерті Лесі Українки /1871-1913/ - видатної української поетеси, драматурга, культурно-громадського діяча

1 серпня 1913 р. у м.Сурамі /Грузія/ померла Леся Українка /псевдонім; справжнє прізвище - Косач-Квітка Лариса Петрівна/ - видатна українська письменниця, драматург, культурно-громадський діяч. Більша частина її життя пов"язана з Волинню. Сім"я Косачів жила у Луцьку в 1879-1880 та 1890-1891 роках, а в с.Колодяжному під Ковелем мала велику садибу. Тут Леся Українка жила і плідно працювала з деякими перервами з 1882 по 1907 роки. На Волині поетеса розпочала і написала близько 80 творів.

Література:

Українка Леся. Зібрання творів: У I2 т. - К.: Наук. думка, I975-I979. - Т. I-I2.

Українка Леся. Грай, моя пісне!: /Поезії, напис. на Волині/.- Луцьк, I990. - Т. I, 2.

Українка Леся. Мрії зламане крило: Зб. творів, док. і спогадів. - К.: Веселка, I993. - 222 с.: іл.

Українка Леся. На крилах пісень: Поезії. - К.: Веселка, I994. - I28 с.

x x

x

Все та ж благословенна Волинь: Турист.-краєзн. путівник по місцях життя і творчості Лесі Українки. - Луцьк: ІНІЦІАЛ, I996. - [II] с.

Джерела безсмертного слова: Лесині місця на Волині. - Луцьк: Надстир"я, I996. - 92 с.

Леся Українка та її родина // "Роде наш красний...": Волинь у долях краян і людських документах. - Луцьк, I996. - Т.I. - С. I9-63.

Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк: ІНІЦІАЛ, I996. - 40 с.

Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному: Путівник. - Луцьк: ІНІЦІАЛ, I996. - 60 с.

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, I992. - 630 с.

Одарченко П. Леся Українка: Розвідки різних років. - К., I994. - 239 с.

Ошуркевич О.Ф. Найрідніший рідний край - Волинь: Путівник. - Львів: Каменяр, I99I. - 76 с.

Прижиттєві документи і матеріали Лесі Українки та родини Косачів: Каталог-довідник. - Луцьк: ІНІЦІАЛ, I996. - 48 с.

"Твоя сестра була Українкою!": /Читаючи листи Лесі Українки/ // Культура слова: Міжвід.зб. - К., I996. - Вип. 48-49. - С. 3-I0.

Жулинський М. Словом будити заснулий розум // Волинь. - 1997. - 25 лют.

Гордовська В. Одержима духом // Голос України. - 1997. - 15 квіт.

Косач-Борисова І. Вечори Лесі Українки // Нар. трибуна. - 1991. - 27 лип.

Косач-Борисова І. Сила волі і любові: Два останніх місяці життя Лесі Українки // Мол. Волинь. - 1993. - 30 лип.

Мазярж Б. Все життя - боротьба // Луцький замок. - 1996. - 1 серп.

Мержвинська Л. "Вернуться ще мені дні праці..." // Вісті Ковельщини. - 1997. - 29 лип.

Пащенко В. "Я бажала кохання й молодощі..." // Дивослово. - 1997. - № 1. - С. 33-34.

Несіцук В. Іван Франко відкриває талант Лесі Українки // Горохів. вісник. - 1997. - 2 серп.

Пушкар Н. Пам"яті Лесі Українки: Автографи з фондів Волин. краєзн. музею // Дивослово. - 1997. - № 2. - С. 57-58.

Степанишин Б. З мозаїки особистості Лесі Українки // Дивослово. - 1997. - № 2. - С. 36-40; № 4. - С. 22-25.

7 СЕРПНЯ

70 років від дня народження О.І.Бренчука /1928/ - волинського краєзнавця

7 серпня 1928 р. у с.Залізниця, тепер Любешівського району, народився Олексій Іванович Бренчук - волинський краєзнавець, дослідник Любешівщини, ініціатор створення і перший громадський директор Любешівського музею партизанської Слави. Навчався у Залізницькій та Любешівській середніх школах, Камінь-Каширському педагогічному училищі. У 1963 р. заочно закінчив історичний факультет Київського державного університету. Вчителював у школах Любешівського району. З того часу захопився краєзнавством. Для виявлення матеріалів з історії населених пунктів Любешівського району працював в архівах Бреста, Мінська, Гродно та Вільнюса, підтримував зв"язки з музеями та науковими бібліотеками. Публікував статті в газетах і журналах.

Брав участь у підготовці книги "Любешівщина. Історико-краєзнавчий нарис" /1996/. Зробив значний внесок у розвиток музейної справи в районі.

Література:

Бренчук О.І. Історичне краєзнавство в сільській школі // У Всеукраїнська конференція "Розвиток історичного краєзнавства в контексті національного і культурного відродження України": Тези доп. та повідомл. - К. - Кам"янець-Подільський, 1991. - С.415-416.

Бренчук О.І. Краєзнавець - ентузіаст В.М.Кмецинський // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 17-18.

Бренчук О.І. Любешів в останні воєнні та перші повоєнні роки /1944-1949/ // Волинь в Другій світовій війні та перші повоєнні роки: Матеріали наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 50-й річниці Перемоги над фашизмом. - Луцьк, 1995. - С. 14-15.

Бренчук О.І. Позакласна історико-краєзнавча робота в школі // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 356.

Бренчук О.І. Комплексне використання краєзнавчого матеріалу в навчально-виховній роботі // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. III Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1989. - С. 200-201.

Бренчук О. Без зв"язку, в краю сплюндрованих лісів й озер // Нар. трибуна. - 1995. - 23 трав.

Бренчук О. Божі храми Любешова // Нове життя. - 1991. - 12 жовт.

Бренчук О. Весна 1944-го // Нове життя. - 1994. - 22 січ.

Бренчук О. Від [illegible] бригадного села // Рад.Волинь. - 1990. - 22 серп.

Бренчук О. Вони жили на Поліссі // Нове життя. - 1993. - 14 лип.

Бренчук О. Джерела розповідають // Нове життя. - 1990. - 22 лип.

Бренчук О. Документи розповідають // Нове життя. - 1990. - 17 черв.

Бренчук О. Дума про землю // Нове життя. - 1992. - 25 берез.

Бренчук О. Живемо, як горох при дорозі // Віче. - 1995. - № 4. - С. 42-47.

Бренчук О. З історії Судча // Нове життя. - 1993. - 22 груд.

Бренчук О. І в Дольську теж // Нове життя. - 1991. - 19 лют.

Бренчук О. І в незалежній Україні наше село забуте // Волинь. - 1993. - 15 лип.

Бренчук О. Краєзнавець - ентузіаст // Нове життя. - 1991. - 13 серп.

Бренчук О. Краєзнавці заслуговують поваги // Волинь. - 1996. - 15 серп.

Бренчук О. Любешівський костьол // Мол. Волинь. - 1993. - 30 квіт.

Бренчук О. Любешівські ярмарки // Нове життя. - 1994. - 26 січ.

Бренчук О. Малоглушанська святиня // Нове життя. - 1992. - 19 серп.

Бренчук О. Ми - українці // Родослав. - 1993. - № 12-13. - С. 2; Нове життя. - 1993. - 6 груд.

Бренчук О. Одне з "важнейших селений" // Нове життя. - 1991. - 19 берез.

Бренчук О. Півтора століття - дорогою знань // Волинь. - 1997. - 11 верес.

Бренчук О. Села без краєзнавців? // Волинь. - 1992. - 1 серп.

Бренчук О. Так починалась окупація // Нове життя. - 1993. - 10 лип.

Бренчук О. Храм залишається храмом // Нове життя. - 1992. - 8 квіт.

Бренчук О. "Хроніка колегіуму Любешівського" // Нове життя. - 1991. - 13 лип.; 24 серп.; 28 верес.; 24 жовт.

Бренчук О. Чи потрібний ентузіаст? // Мол.Волинь. - 1992. - 14 лют.

Бренчук О. Шановна людина // Нове життя. - 1994. - 9 берез.

26 СЕРПНЯ

5 років від дня відкриття музею Волинської ікони /1993/

26 серпня 1993 р. у м.Луцьку відкрито музей Волинської ікони - єдиний такого профілю в Україні. Він є відділом Волинського краєзнавчого музею. Експозиція розміщена в семи залах, де експонується 64 ікони волинської школи малярства ХУІ-ХУШ ст. Представлені ікони показують різнобічність і різноплановість волинського малярства, професійну і народну течію в ньому. Серед ікон особливе місце займають твори, які є шедеврами не тільки волинського, але й усього давнього українського іконопису. Це роботи Йова Кондзелевича, "Маляра з Каменя-Каширського", "Майстра Білостоцького іконостасу", "Іконописця 1630 р.", "Іконописця з Турійська" та ін. Ікони, що експонуються, представляють невелику частину колекції музею, що нараховує близько 500 одиниць збереження. Багата колекція і предметами декоративної різьби та скульптури, серед яких виділяється збірка царських врат ХУІ-XIX ст. Музей став центром дослідження волинського іконопису. На його базі щорічно проводяться наукові конференції "Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації".

Література:

Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали наук. конф., присвяч. 90-річчю П.М.Жолтовського. - Луцьк, 1994. - 82 с.

Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали II Міжнар. наук. конф. - Луцьк: ІНІЦІАЛ, 1995. - 56 с.: іл.

Волинська ікона: питання історії вивчення, дослідження та реставрації: Тези та матеріали Ш Всеукр. наук. конф. - Луцьк, 1996. - 78 с.: іл.

Гусення Н. Під німбами врятованих святинь // Віче. - 1997. - 31 лип.

Корецька К. Волинська ікона шукає підтримку // Нар. трибуна. - 1995. - 29 груд.

Корецька К. Реставрація волинських ікон: проблеми і пошуки // Нар. трибуна. - 1994. - 18 жовт.

Корецька К. Реставрація волинських ікон: Проблеми і пошуки // Нар. трибуна. - 1994. - 18 жовт.

Штинько В. Йова Кондзелевича надихала Волинь: У музеї волин. ікони вперше відбувся тем. вечір, присв. творчості визнач. укр. іконописця // Волинь. - 1997. - 30 жовт.

x x
x

Музей Волинської ікони. - Луцьк: Надстир"я, 1994. - [Буклет] .

28 СЕРПНЯ

115 років від дня народження І.Т.Власовського /1883-1969/ - українського політичного, церковного і громадського діяча

28 серпня 1883 р. на Харківщині народився Іван Теодорович Власовський - український політичний, церковний і громадський діяч, історик та педагог. Після закінчення духовної семінарії у Харкові, в 1904-1908 рр. навчався в Київській духовній академії. На Волинь приїхав у 1918 р., очолив Луцьку чоловічу гімназію, де працював до 1924 р. За цей час гімназія стала українською. У 1921 р. обраний головою Ради товариства "Луцька Повітова "Просвіта", потім у 1921-1927 рр. очолював його культурно-освітню секцію. У 1928 р. громадськість Волині обрала його послом до польського сейму. У середині 1930-х рр. активно включився в роботу Волинського Українського Об"єднання. У 1932-1935 рр. редагував у Луцьку журнал "За соборність", а у 1935-1938 рр. - "Церква і нарід". Під час II світової війни емігрував за кордон. У 1948 рр. прибув до Канади, де займався викладацькою роботою та вивченням історії церкви. Серед його численних наукових праць - грунтовне п"ятитомне дослідження "Нарис історії Української православної церкви" /1955-1956/.

Література:

Власовський І. Луцька "Просвіта". - Львів, 1928. - 70 с.

Бондарук Л.В., Косюк Л.В. "Пропам"ятна книга" І.Т.Власовського // Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції до 130-річчя Житомирської обласної наукової універсальної бібліотеки.- Житомир, 1996. - С. 166-168.

Миць М.Я. Іван Б...овський – громадський і церковний діяч // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краезн. конф. – Луцьк, 1991. – С. 89-91.

Рожко В.Є. Іван Власовський /1883-1969 рр./ – видатний історик Української Православної Церкви // Велика Волинь: минуле й сучасне: Тези міжнар. наук. краезн. конф. – Житомир, 1993. – С.125-127.

Іванис В. Штрихи до портрета душпастиря // Мол.Волинь. – 1993. – 30 лип.

Рожко В. Іван Власовський і Волинь // Мол.Волинь. – 1993. – 6 серп.

Рожко В. Іван Вла...овський – історик церкви // Волинь. – 1993. – 3 серп.

x x

x

Власовський Іван // Енциклопедія українознавства. – Львів, 1993. – Т.І. – С. 292.

7 В Е Р Е С Н Я

70 років від дня народження Є.С.Лещук
/1928/ – української поетеси

7 вересня 1928 р. у с.Квасів, тепер Гороховського району, народилася Євгенія Степанівна Лещук – українська поетеса. Автор книг віршів "Мамині квіти", "Дорогою птахів", "Прибій" та ін. Багато її творів покладені композиторами на музику. За професією – лікар-психіатр, кандидат медичних наук. Живе і працює у Львові.

Література:

Лещук Є. Берестечко... Своя дорога. – Львів: Каменяр, 1995.

Лещук Є. Дорогою птахів: Лірика. – К.: Рад.письменник, 1991. – 126 с.

Лещук Є.С. Мамині квіти: Поезії. – Львів: Каменяр, 1985. – 44 с.

Лещук Є. Мої ластівки: Вірші, пісні, казки для дітей дошк. та мол. шк. віку. - Львів: Логос, 1995. - 31 с.

Лещук Є.С. Прибій: Львів: Стрий, 1996. - 70 с.

Лещук Є. Посадім калину; Впади весни // За віл. Україну. - 1997. - 18 лют.

x x
x

Бараний М. Мотив для сопілки // Жовтень. - 1986. - № 8. - С. 120-122.

Гей В. Зачаровані зимові ластівки // Луцький замок. - 1996. - 29 листоп.

Гей В. Поле, душа і пісня // Рад.Волинь. - 1991. - 3 серп.

Карп"як Д. Творчий вечір Євгенії Лещук // Волинь. - 1992. - 19 груд.

Куц С. Свята земля кличе... // Армія України. - 1996. - 18 черв.

Оргамістий Л. Квіти з мамного краю // Горохів.вісник. - 1992.- 7 жовт.

x x
x

Лещук Євгенія Степанівна // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, 1988. - С. 76.

8 ВЕРЕСНЯ

100 років від дня народження Н.М.Ужвій /1898-1986/- української актриси, народної артистки СРСР

8 вересня 1898 р. у містечку Любомль народилася Наталія Михайлівна Ужвій - українська актриса, народна артистка СРСР /з 1944/, Герой Соціалістичної Праці /1973/. У 1898-1912 рр. жила у робітничому селищі Брудно біля Варшави. У 1912-1914 рр. навчалася в залізничному і міському двокласному училищі. Екстерном склала екзамени на звання сільської вчительки і вчителювала у селах Волині й Полтавщини. У 1918-1921 рр. була учасницею вистав аматорського драматичного гуртка в м.Золотоноші на Черкащині, у 1922-1923 рр. - актрисою

Першого театру Української Радянської Республіки ім.Т.Г.Шевченка в Києві, у 1925-1926 рр. - Одеського державного українського драматичного театру. У 1926-1935 рр. працювала у Харківському театрі "Березіль". З 1936 р. - у Київському українському драматичному театрі ім. І.Франка. Знялася у ролі кінофільмів. У 1954-1971 рр. була головою Українського театрального товариства. Удостоєна Державних премій СРСР та УРСР. У 1971 р. приїжджала на Волинь. Похоронена в м.Києві.

Література:

Ужвий Н. "Я просто жила этой жизнью..." // Правда Украины. - 1986. - 8 сент.

x x

x

Дем"янчук О.Н. Духовне збагачення - її кредо // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993.- С. 449-450.

Дем"янчук О.Н. Поетеса української сцени // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 178.

Киселььов Й. Поетеса української сцени: Життя і творчість нар. артистки СРСР Н.М.Ужвій. - К.: Мистецтво, 1978. - 208 с.

Пастушенко Н.Д. Наталія Ужвій і Волинь // "Поле наш красний...": Волинь у подіях краян і земельних документах. - Луцьк, 1996. - Т.І. - С. 387-393.

Віріна Л. Незіграні ролі // Дем.Україна. - 1992. - 28 лип.; 1 серп.

Гайдабура В. "...Для мене щастя - що не дурно я сиділа в тилу": Неопублік. лист Н.Ужвій до О.Хуторної // Культура і життя. - 1995. - 11 трав.

Левада О. Зоря її таланту // Рад.Волинь. - 1986. - 7 верес.

x x

x

Ужвій Наталія Михайлівна // Короткий довідник з історії України. - К., 1994. - С. 215.

Ужвій Наталія Михайлівна // Митці України: Енцикл. довід. - К., 1992. - С. 593.

17 ВЕРЕСНЯ

80 років від дня створення у м.Луцьку товариства "Просвіта" /1918/

17 вересня 1918 р. Житомирським окружним судом було зареєстроване товариство Луцької повітової "Просвіти", основним завданням якого було сприяння просвіті українського народу в культурному, національно-політичному та економічному напрямках. У складі перших просвітян були переважно вчителі, зокрема, Ульченко, Кульчицька, П.Голубович, В.Федоренко та ін. 14 березня 1920 р. відбулися перші Установчі збори, на яких були проведені вибори Ради товариства і організовані його секції - освітня, музично-драматична, бібліотечна і організаційна.

Література:

Власовський І. Луцька "Просвіта". - Львів, 1928. - 70 с.

Гаврилюк О.Н. Діяльність "Просвіт" на Волині // Велика Волинь: минуле й сучасне: /Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф./ - Хмельницький, 1994. - С. 334-335.

Гаврилюк О. Діяльність "Просвіт" на Волині /1918-1932 рр./ // Волинь і Волинське зарубіжжя: Тези доп. і повідомл. Міжнар. наук. конф. - Луцьк, 1994. - С. 153-156.

Гайдай Л.І. Діяльність товариства "Просвіта" в Луцькому повіті // Шоста Всеукраїнська конференція з історичного краєзнавства. - Луцьк, 1993. - С. 422-423.

Ковба Ж.М. "Просвіта" - світло, знання, добро і воля українського народу. - Дрогобич: Відродження, 1993. - 128 с.
Про "Просвіту" у Луцьку - с. 126.

Кучерепа М.М., Дмитрук В.Г., Прокопчук В.І. Волинь у міжвоєнний період /1921-1939 рр./ - Луцьк, 1994. - 59 с.
Створення і діяльність "Просвіти" у Луцьку - с. 42-43.

Мартинюк Я., Карліна О.М. Луцька повітова "Просвіта" /1918-1934 рр./ // Матеріали 41-ї наукової конференції професорсько-

викладацького складу і студентів Волинського державного університету ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1995. - С. 54.

Панамаренко С. Культурно-освітня діяльність "Просвіти" на Волині в 20-30 рр. // Наукові записки аспірантів. - Луцьк, 1997. - С. 59-60.

Савчук Б. Волинська "Просвіта". - Рівне: Ліста, 1996. - 154 с.

Чайковський О.Л. Культурно-освітнє товариство "Просвіта" // Тези конференції, присвяченої "Атласу історії культури Волинської області". - Луцьк, 1991. - С. 69-71.

Шиманський П.Й. Музична діяльність Луцької повітової "Просвіти" // Тези конференції, присвяченої "Атласу історії культури Волинської області". - Луцьк, 1991. - С. 71-72.

Андрейчин Б. "Просвіта" і просвітяни // Рад.Волинь. - 1991. - 4 січ.

Гуменюк М. Від "Просвіти" до "Посвіту" // Нар.трибуна. - 1990.- 20 верес.

Кравчук А. З історичних джерел волинської "Просвіти" // Нар. трибуна. - 1993. - 18 груд.

Куделя М. "Просвіта" несла українцям світло // Слава праці. - 1993. - 19 січ.

Рожко В. Нев"янучі квіти любові // Слава праці. - 1992. - 7 берез.

16 ВЕРЕСНЯ

70 років від дня народження П.К.Сензюка /1928/ - українського художника

16 вересня 1928 р. у с.Сахни, тепер Хмельницької області, народився Петро Костянтинович Сензюк - український живописець та педагог. Навчався у Київській художній середній школі та Олеському художньому училищі у Л.Мучника та М.Павлюка. З 1951 р. живе у м.Луцьку. Працював в обласному музично-драматичному театрі, художній студії Палацу піонерів та Будинку народної творчості. У 1961-1989 рр. був директором Луцької дитячої художньої школи. Співавтор програм для дитячих художніх шкіл, автор посібника "Композиція в

декоративному мистецтві". З 1959 р. бере участь в міських та обласних виставках. Працює в різних жанрах живопису, станковій графіці. Основні твори: "Поліський хутір Віл", "Маки", "Портрет Лесі Українки", серія графічних робіт "Голодомор 1933".

Література:

Гуменюк М. Творчий тандем Сенюків // Віче. - 1997. - 25 верес.

Левицька Т. Барвиста палітра художника // Волинь. - 1994. - 1 груд.

Ліпіченко А. Запрошуємо відвідати виставку // Нар. трибуна. - 1994. - 25 жовт.

Ліпіченко А. Світ гармонії та душевної рівноваги // Нар. трибуна. - 1995. - 6 жовт.

Степанюк Ф. Шлях художньої виставки // Нар. справа. - 1995. - 15 верес.

10 ЖОВТНЯ

75 років від дня народження К.М.Якубека
/1923/ - українського художника

10 жовтня 1923 р. в м.Ужгороді народився Карел Михайлович Якубек - український живописець. Навчався в художній студії м.Бая-Маре /Румунія/ та Ужгородському училищі прикладного мистецтва. Вчителі з фаху - А.Ерделі та Й.Бокшай. З 1958 р. бере участь в обласних, а згодом в республіканських виставках. У 1960 р. став членом Спілки художників СРСР. З 1964 р. живе і працює в Луцьку. Художник різностороннього обдарування, працює в галузі пейзажу, портрета, натюрморта і тематичної картини. Основні твори: "Волинське ткацтво", "Луцьк, старе місто", "Портрет Г.С.Берези", "Портрет А.Д.Шапова", "Весна в Карпатах", "Зима в Ужгороді", "Паламар".

Література:

Якубек Карел Михайлович // Областная художественная выставка "На почетной страже": Каталог. - Ковель, 1980. - [С. 48].

x x
x

Чеснюк М. Світ у творчості художника // Рад.Волинь. - 1986.- 29 квіт.

13 Ж О В Т Н Я

90 років від дня народження Ю.Неча /1908-1939/ - польського вченого-історика, дослідника Волині

13 жовтня 1908 р. у м.Жешув /Польща/ народився Юліан Неч - польський вчений-історик, бібліотекар, дослідник минулого Волині, один з організаторів наукового життя на Волині міжвоєнного часу. Закінчив Ягеллонський університет у Кракові. З 1934 р. очолив Публічну бібліотеку у Луцьку, де розгорнув організаційно-наукову роботу. Зробив значний внесок в організацію у 1935 р. Волинського Товариства Приятелів Наук у Луцьку, був головою його гуманітарної комісії, а також керівником наукових закладів, до яких було включено і Публічну бібліотеку. Впорядкував відділи рукописів, волинські бібліотеки і архіви, інвентаризував їх та включив деякі з них до зібрань бібліотеки Товариства. Багато друкувався в місцевій та столичній пресі, був редактором краєзнавчого видання "Зніч" /1935-1939/. Після початку ІІ світової війни у вересні 1939 р. був важко поранений німцями на Люблінщині і помер.

Література:

Неч Ю. Відділ рукописів у бібліотеці Волинського Товариства Приятелів Наук // Архейон. - 1936. - Т.14. - /На пол. мові/.

Неч Ю. Волинський Науковий Інститут // Волинь. - 1938. - № 40. - С.4. - /На пол. мові/.

Неч Ю. Друкарні на Волині // Оріенс. - 1936. - /На пол.мові/.

Неч Ю. Друкарня монастиря отців Василіанів у Почаєві // Огляд бібліотечний. - 1935. - Т.9. - /На пол. мові/.

Неч Ю. З історії корецької керамічної мануфактури // Бюлетень історії мистецтва. - 1951. - Т.13. - С. 168-176. - /На пол. мові/.

x x

x

Остапчук Л. Волинські друзі науки // Волинь. - 1995. - 28 лют.

Гжибовсь А. Неч Юліан // Польський біографічний словник. - Варшава, 1977. - Т. XXII/4. - Зошит 95. - С. 726-727. /На пол.мові/.

16 Ж О В Т Н Я

95 років від дня смерті М.П.Косача /1869-1903/- українського письменника та вченого, брата Лесі Українки

16 жовтня 1903 р. у м.Харкові помер Михайло Петрович Косач /літературний псевдонім Михайло Обачний/ - український письменник, вчений, за спеціальністю фізик-метеоролог, брат Лесі Українки. В 1885 р. у Львові вийшла книга "Вечорниці /оповідання М.Гоголя/" у перекладі Михайла Обачного і Лесі Українки, під редакцією Олени Пчілки. М.П.Косач навчався на фізико-математичному факультеті Київського університету, пізніше перевівся в Дерпт /Тарту/. З 1901р. викладав метеорологію у Харківському університеті. Тут написав десятки наукових розвідок. Відомі його літературні твори - оповідання і нариси з народного життя "Хмари", "Гість", "Отрок", та ін.

Література:

Мороз М.О. Літопис життя та творчості Лесі Українки. - К.: Наук. думка, 1992. - 630 с.

Дата смерті Михайло Косача - с. 373.

Пахолок З.Холмський період життя Михайла Петровича Косача /1869-1903/ // Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. - Луцьк, 1996. - С. 26-27.

Кучинко О. Був і братом, і другом, і порадником // Рад.Волинь.- 1991. - 13 лют.

Мірошниченко Л. "В моєму серці його струни..." // Вітчизна. - 1990. - № 7-8. - С. 88-89.

Пахолок З. Гімназист Михайло Косач // Луцький замок. - 1996. - 23 лют.

x x

x

Косач Михайло Петрович // Українська літературна енциклопедія. - К., 1995. - Т.3. - С. 11.

2 ЛИСТОПАДА

50 років від часу обрання Волинської Ради профспілок /1948/

2 листопада 1948 р. відбулася перша обласна конференція профспілок, на якій була обрана обласна Рада професійних спілок для керівництва роботою обласних комітетів професійних спілок і контролю за їх діяльністю. З 1990 р. обласна Рада профспілок перейменована в Раду федерації профспілок області. Нині федерація включає більше 3 тис. первинних організацій, в яких на обліку перебуває біля 400 тис. членів профспілок. Відповідно до Статуту Федерація профспілок області неполітичне об"єднання, керується принципами нейтральності і не бере участі в діяльності будь-яких партій і рухів, хоч може співпрацювати з ними при захисті соціальних та економічних інтересів своїх членів. Намагається вирішувати проблеми захисту соціально-економічних інтересів з органами влади, насамперед на основі принципів соціального партнерства, шляхом переговорів, не виключаючи при цьому конституційного права в разі необхідності вдаватися до більш рішучих дій.

Література:

Очерки истории профессиональных союзов Украинской ССР. – К.: Политиздат Украины, 1983. – 663 с.
З історії профспілок Волині – с. 327, 329, 330, 512, 580.

Галата О. На "захисному фронті" – зміни на краще // Проф. газета. – 1996. – 11 січ.

Козаченко М. Прощання з минулим? // Рад.Волинь. – 1990. – 5 серп.

Нецько Г. Профспілки: "Ми – реальна сила" // Досвіт. зоря. – 1996. – 30 берез.

Перша обласна міжспілкова конференція: Утворення Обласної Ради професійних спілок // Рад.Волинь. – 1948. – 5 листоп.

6 ЛИСТОПАДА

25 років з часу відкриття у м. Луцьку картинної галереї /1973/

6 листопада 1973 р. у м.Луцьку відкрито картинну галерею - художній відділ Волинського краєзнавчого музею. Розміщена у шляхетському будинку - пам"ятці архітектури ХУШ ст. на території Луцького замку. В основу її експозиції лягла колекція творів зарубіжного і вітчизняного живопису, графіки і прикладного мистецтва з фондів музею і приватних збірок. В ній представлені картини, що здобули визнання як шедеври мистецтва. Тут відвідувачі можуть ознайомитись з творами видатних майстрів: Х.Ріберн, Н.Пуссена, Бургіньйона /Ж.Куртуа/, А.Маньяско, Ф.Лондоніо, Ю.Брандта, В.Коссака та ін. В експозиції широко показано роботи вітчизняних художників, зокрема, українського художника, вихідця з Волині А.Лазарчука, волинських художників старшого покоління і нинішнього часу.

Література:

Черенюк М. Художній відділ Волинського краєзнавчого музею.- Львів: Каменяр, 1982. - 63 с.: іл.

Мотольницький Р. У Луцькому музеї // Рад. Волинь. - 1974. - 6 січ.; 16 лют.

Під музику Россіні // Мол. ленінець. - 1987. - 13 жовт.

Степанюк Ф. Нова зустріч з галереєю // Нар. справа. - 1994. - 24 черв.

Янюк Р. Луцька картинна галерея // Армія України. - 1995. - 22 берез.

13 ГРУДНЯ

70 років від дня народження Є.О.Сверстюка /1928/ - українського письменника, літературного критика, філософа, громадського діяча

13 грудня 1928 р. у с.Сільце, тепер Горохівського району, народився Євген Олександрович Сверстюк - український письменник, літературний критик, філософ та громадський діяч. Навчався у Львівському університеті. Пізніше закінчив аспірантуру при інституті

психології /Науково-дослідний інститут педагогіки/. Викладав класичну українську літературу у Полтавському педагогічному інституті. Свої літературно-критичні публікації друкував у вітчизняних журналах. У Парижі /Франція/ вийшла його книга "Собор в риштуванні". Є.О.Сверстюк – один з шістдесятників, учасник суспільно-культурного руху. За свою діяльність у 1972 р. засуджений і 12 років був на засланні. Нині – Президент Українського ПЕН – центру, редактор газети "Наша віра". У 1995 р. за книгу "Блудні сини України" отримав Державну Шевченківську премію.

Література:

Про присудження Державних премій України імені Т.Шевченка 1995 року: Указ Президента України // Уряд. кур"єр. - 1995. - 11 берез.

x x

x

Сверстюк С. Блудні сини України. – К.: Т-во "Знання" України, 1993. – 256 с.: іл.

Сверстюк С. Аксіома, яку треба доводити // Слово і час. – 1993. – № 6. – С. 3-9.

Сверстюк С. Білий вітрильник: Поема // Київ. – 1989. – № 2. – С. 87-92.

Сверстюк С. Відкритий лист до Президента України Леоніда Кучми // Наша віра. – 1995. – № 7-8. – С. 2.

Сверстюк С.О. "Вода завжди обиратиме те саме русло..." // Молодь України. – 1994. – 19 квіт.

Сверстюк С. Волинь: Віра // Нар.трибуна. - 1991. – 27 лип.

Сверстюк С. Волинь прокидається // Нар.трибуна. – 1994. – 26 берез.

Сверстюк С. На межі віку // Слово і час. - 1990. – № 9. – С. 40-41; Україна. – 1990. – № 26. – С. 13-16.

Сверстюк С. Повернення до пережитків минулого // Сучасність. – 1997. – № 1. – С. 59-64.

x x

x

Луцький Ю. Листування з Євгеном Сверстюком. - Балтимор-Торонто, 1992. - 89 с.

Моліцов В. "Мама мріяла, щоб я став священником..." // Голос України. - 1995. - 14 лют.

Вербич В. Виходити з вітрів безпросвітності // Нар. трибуна. - 1991. - 18 груд.

Віренко Н. "Лицар правди і віри" // Нар.трибуна. - 1992. - 25 листоп.

Дзюба І. Феномен Євгена Сверстюка // Літ.Україна. - 1995. - 2 берез.

Ділик О. Під щасливою зіркою // Горохів. вісник. - 1992. - 30 трав.

Для слави рідного краю // Волинь. - 1996. - 4 трав.

Криштальський А. Висока місія Шевченкового слова // Луцький замок. - 1997. - 17 січ.

Нові лауреати премії імені Олени Пчілки: Євген Сверстюк // Літ. Україна. - 1996. - 15 серп.

Пащенко В. Євген Сверстюк: Профіль на тлі покоління // Літ. Україна. - 1993. - 25 лют.

Тарнашинська Л. Євген Сверстюк: "Ядро духовної аристократії завжди в опозиції" // Універсум. - 1995. - № 2. - С. 27-30.

Тарнашинська Л. Коли повертаються блудні сини... // Урял. кур"єр. - 1995. - 16 лют.

Филипович-Михайлевич О. Феномен Сверстюка // Нар.трибуна. - 1995. - 14 берез.

Якубівський М. Євген Сверстюк: "Такого і в пеклі не придумаєш..." // Літ.Україна. - 1996. - 13 черв.

19 Г Р У Д Н Я

55 років від дня народження О.В.Криштальської /1943/ - української поетеси та перекладача

19 грудня 1943 р. у с.Привітне Локачинського району народилася Олена Василівна Криштальська - українська поетеса та перекладач.

У 1961 р. закінчила Камінь-Каширське медичне училище. Працювала медсестрою у Горохівській районній лікарні. Навчалася на Київських міських державних курсах іноземних мов. Друкувалася в республіканських та обласних газетах, журналах "Жовтень", "Ранок", "Барвінок" та ін. Переклади друкувалися на сторінках журналу "Всесвіт" та ін. Автор поетичних збірок "Відкриваю в собі таємницю" /1987/, "Хліб і камінь" /1993/, перекладач книги Г.А.Беккера "Рими" /1993/. Живе і працює у Луцьку.

Література:

Криштальська О. Гармонія душі // Світязь: Альманах Волин. орг-ції Спілки письменників України. – Луцьк, 1996. – Вип.4. – С. 126-129.

Криштальська О. Край добрих вітрів // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. – Луцьк, 1995. – Кн.3. – С. 104-105.

Криштальська О. Сатанинська молитва; Господар звавсь по-богатирськи: "Власо..."; "Зимова Ялта. Безпритульний вітер..."; Шевченківський вечір у клубі глухонімих; Химерна бувальщина // Світязь: Літ. зб. Волин. орг-ції Спілки письменників України. – К., 1992. – Кн.1. – С. 36-39.

Криштальська О. Переклади з іспанської /Леоніда Гольцвана/ // Світязь: Альманах Волин. орг-ції Спілки письменників України. – Луцьк, 1996. – Вип.4. – С. 130-133.

Криштальська О. Хліб і камінь: Поезії. – Луцьк: Надстир'я, 1993. – 96 с.

Беккер Г.А. "Рими": Поезія / Пер. з ісп. О.Криштальська. – Луцьк: Надстир'я, 1993. – 120 с.

Вівчар Г.М. Весняний переліт; Криштальська О.В. Відкриваю у собі таємницю: Поезії. – Львів: Каменяр, 1987. – 110 с.

Поетична віть срібної країни: Аргентинська поезія / З ісп. пер. О.Криштальська // Всесвіт. – 1997. – № 8-9. – С. 119-126.

x x

Гей В. [Творчість О.Криштальської] // Нар.трибуна. – 1992. – 19 трав.

Коренька К. Густаво Адольфо Беккер свій шлях до українського читача починає з Луцька // Нар. трибуна. - I993. - 29 трав.

Кришталевський А. Промінь романтизму в карéті байдужості // Горохів. вісник. - I993. - I7 листоп.

Павлик М. Гімн життю і вічному коханню // Вісті. - I994. - 4 берез.

Письменників Волині прибуває // Мол.Волинь. - I993. - I7 груд.

Левчук В. Переклади Олени Кришталевської // Волинь. - I994. - 26 лют.

x x

x

Олена Кришталевська // Письменники Лесиного краю: Літературозн. довід. - Луцьк, I994. - С. I9.

Кришталевська Олена Василівна // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч. - Луцьк, I988. - С. 76.

26 ГРУДНЯ

205 років від дня народження Є.Фелінської /I793-I859/ - учасниці революційно-демократичного руху, письменниці

26 грудня I793 р. у с.Узнога Мінської губернії народилася Єва Фелінська - активна учасниця революційно-демократичного руху, одна з перших волинських письменниць. Після знайомства з відомим революційним демократом Ш.Конарським, брала участь у роботі керівного центру підпільної мережі "Співдружність польського народу", вела пропаганду серед кріпаків, захоплювалася ідеями християнського, утопічного соціалізму. Створила першу підпільну організацію жінок в Україні та Білорусії "Жіноче товариство". Влітку I837 р. це товариство організувало у Кременці школи для виховання і навчання дівчаток з бідних родин. Незабаром Є.Фелінську заарештували і засудили на довічне заслання у Тобольську губернію. У I844 р. на клопотання друзів їй дозволили повернутися на Волинь, де вона жила у с.Воютині /тепер Локачинського району/ до кінця життя. У I843 р. почала писати, опікуном її творчості став відомий письменник Ю.І.Крашевський. У її книзі "Пам"ятки з життя" /Вільно, I860/ зображені історія, звичаї Волині та Литви кін. ХУШ - поч. XIX ст.

Література:

Гуртовий Г. Єва з Вовтина // Рад.Волинь. - 1987. - 6, 7 січ.

Гуртовий Г. Її звали Скеля // Слава праці. - 1988. - 9 серп.

Фелінська Єва // Літературна карта Волині: Бібліогр. покажч.- Луцьк, 1988. - С. 17.

28 ГРУДНЯ

15 років від дня створення Шацького державного природного національного парку /1983/

28 грудня 1983 р. постановою Ради Міністрів України на площі 32515 гектарів утворено Шацький державний природний національний парк для збереження ландшафтів, водних екологічних систем, рослинного і тваринного світу, об"єктів неживої природи, створення умов для відпочинку і туризму. На території парку розташовано 22 озера загальною площею 6,6 тис. га. Найбільше серед них озеро Світязь площею 27,5 кв.км, глибиною 38,4 м. З метою забезпечення довгострокового використання екологічних систем і збереження цінних в науковому і господарському відношенні природних комплексів, територія парку розділена на зони: заповідного режиму, рекреаційна, екскурсійно-рекреаційна.

Література:

Про створення Шацького державного природного національного парку: Постанова Ради Міністрів Української РСР // Зібрання постанов уряду УРСР. - 1984. - № 1. - С. 18.

Денисюк В. Волинь. Події, факти, цифри: Туристичні маршрути. - Луцьк: Надстир"я, 1997. - 143 с.

Про Шацький природний національний парк - с. 112.

Кравченко С.Н., Козачук А.И., Билокинь Т.В. Шацкий государственный природный национальный парк: правовые и социологические вопросы // Вестник Львовского университета. Серия геологическая. - Львов, 1986. - Вып.9. - С. 14-19.

Природно-заповідний фонд Української РСР / За ред. М.А.Воїнственського. - К.: Урожай, 1986. - 222 с.

Про Шацький державний природний національний парк - с. 16-17.

Ракін О., Маслов В. Шацькі озера // Наука і культура: України. – К., I986. – С. I05-II0.

Сады, парки и заповедники Украинской ССР. – К.: Будівельник, I985. – I67 с.

Про Шацький природний національний парк – с. 52-54; іл.

Скрипницький А.Б. Історичні аспекти вивчення географічних об"єктів Шацького природного національного парку // Тези XXXII студентської наукової конференції – Луцьк, I99I. – С. 36.

Стойко С.М., Ященко П.П., Жижин М.П. Шацький природний національний парк: Ілюстров. нарис. – Львів: Каменяр, I986. – 46 с.; іл.

Шацкий государственный природный национальный парк // Природные национальные парки Украины. – Львов, I988. – С. 38-48.

Васенко В. Старість проблеми національного парку // Рідна природа. – I990. – № 4. – С. 27-29.

Веркета Б. Паперова заметіль вирує над Поліссям // Голос України. – I996. – 27 квіт.

Веркета Б., Краснодемський В. Про що нам лепече хвиля Світязя, або які проблеми має сьогодні Шацький національний парк // Голос України. – I997. – 23 серп.

Водойми Шацького парку // Озерний край. – I99I. – № I. – 2 с. обкл.

Доленган І. Багатство краю – вода: Яким бути Шацькому національному природному парку? // Наше життя. – I993. – 29 верес.

Зубчук К. Шацькому парку допоможе Європейський фонд // Волинь. – I997. – 7 серп.

Лазарук В. Хто ж за нас мірятиме? // Літ. Україна. – I988. – I верес.

Оцінка стану озер Шацького національного природного парку // Шацький край. – I996. – 9 листоп.

Пятаківський Ю. Незважаючи на зусилля лікарів, пацієнт видужує... // Урял. кур"єр. – I996. – 6 січ.

Пятаківський Ю. Світязь сподівається на нас // Урял.кур"єр. – I993. – 9 груд.

Ракін О., Маслов В. У краю озерної сині // Знання та праця. – I985. – № I2. – С. 8-II.

Ракін О. Чорний птах над С[illegible]траером // Знання та праця. - 1988. - № II. - С. 8-10.

Ракін О. Як твоє здоров"[illegible]ітязь? // Ранок. - 1986. - № 3. - С. 9.

Сакура В. Співробітництво по охороні природи // Шацький край. - 1995. - 3 черв.

Телішевський Д. Бережуть природу чи освоють "поліську цілину"?: Нотатки з приводу десятиліття Шацького національного парку // Волинь. - 1993. - 9 листоп.

Шацький парк - національна святиня: Відкритий лист Президентові України Л.М.Кравчуку, прем"єр міністрові України Л.Д.Кучмі // Волинь. - 1993. - 6 квіт.

Шумук О. Для майбутніх поколінь // Шацький край. - 1994. - 27 серп.

IOIO Р О К І В

від часу першої писемної згадки про м.Володимир-Волинський /988/

Вперше м.Володимир згадується в Іпатієвському літописі під 988 р. Згідно літопису князь Володимир віддав місто у володіння князю Всеволоду. Воно стало центром удільного Волинського князівства, західним форпостом проти вторгнення іноземних загарбників. Місто складалося з дитинця - "града", де містилися князь і дружинники, та "посаду", який населяли купці, ремісники, простий люд. У 992 р. в місті була заснована єпископія - одна з найдавніших на Русі, відкрита школа, де навчалися діти всіх майнових станів. За деякими джерелами у Володимирську школу з перевіркою приїздив Нестор-літописець, автор "Повісті времінних літ". У II99 р. м.Володимир стало центром Галицько-Волинського князівства.

Література:

Літопис руський. - К.: Дніпро, 1989. - XVI + 591 с.

Про м.Володимир - див. с.544 Географічно-археологічно-етнографічного покажчика.

x x

x

Бойко М. Володимир - столичний град Волині: На пошану Тисячоліття Хрещення Українського народу, 988-1988. - Блумінгтон, 1988.- 276 с.

Денисюк В. Волинь. Події, факти, цифри: Туристичні маршрути.- Луцьк: Надстир"я, 1997. - 143 с.

Про м.Володимир-Волинський - с. 86-93.

Ісаєвич Я.Д., Мартинюк А.І. Володимир-Волинський: Іст.-краєзн. нарис. - 2-е вид., перероб. і доп. - Львів: Каменяр, 1986. - 70 с.

Ковальський В.Л., Михайлюк О.Г. Володимир-Волинський // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область. - К., 1970. - С. 91-110.

Колесник В.П. Володимир-Волинський: історія і сучасність // Велика Волинь: минуле й сучасне: /Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф./ - Хмельницький, 1994. - С. 255-258.

Кучінко М.М. Нариси стародавньої і середньовічної історії Волині: /Від палеоліту до сер. XIУ ст./ - Луцьк: Надстир"я, 1994. - 207 с.

Про м.Володимир - с. 116-123.

Петегирич В.М. Зимне і Володимир /до проблеми походження міста/ // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. II Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1988. - Ч.II. - С. 64-65.

Теодорович Н.И. Город Владимир Волынской губернии в связи с историей Волынской иерархии: Ист. очерк. - Почаев, 1893. - 209 с.

Ткачук П. Виникнення та розвиток міста Володимира-Волинського // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування /історія і сучасність/: Тези міжнар. наук.-практ. конф. - Рівне, 1995. - С. 76-79.

Толочко П.П. Древнерусский феодальный город. - К.: Наук. думка, 1989. - 256 с.

Володимир-Волинський - с. 22, 64, 67, 87, 127, 176, 180, 197, 215.

Цинкаловський О. Княжий город Володимир. - Львів, 1935. -110с.

Цинкаловський О. Володимир // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. слов. - від найдавн. часів до 1914 р./ Вінніпег, 1986. - Т.1. - С. 222-249.

Кралюк П. Волинські мотиви "Слова о полку Ігоревім"// Слово правди. - 1987. - 21 берез.

Кралюк П. З глибини віків // Слово правди. - 1986. - I, 4 лют.

Пясецький В. Панорама тисячоліття // Слово правди. - 1986. - 2, 13, 16, 30 верес.; 7, 14, 18, 28 жовт.; I, 4, 29 листоп., 9, 27, 30 груд.

Шафета П. "В ім"я своє створив..." // Мол.ленінець. - 1988. - 23, 26, 28 квіт.

x x

x

Володимир-Волинський // Географічна енциклопедія України. - К., 1989. - Т.І. - С. 219.

Володимир-Волинський // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1993. - Т.І. - С. 3II.

Володимир-Волинський // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1978. - Т.2. - С. 377.

480 Р О К І В

від часу надання Ковелю магдебурзького права /1518/

У 1518 р. згідно королівського привілею село "Ковле" стало містом і дістало назву "Ковель". Згідно привілею місто отримало дозвіл мати свій герб і печатку, влаштовувати ярмарки і торги, звільнялося від управління і суду феодалів. Містом управляла рада, на чолі якої стояли бургомістр і ратмани.

Література:

Вельма М.Г. Ковель: Путівник. - Львів: Каменяр, 1990. - 70 с.: іл.

Денисюк В. Волинь. Події, факти, цифри: Туристичні маршрути.- Луцьк, Надстир"я, 1997. - 143 с.
Про м.Ковель - с. 105-110.

Каліщук А.П., Скулинець П.М., Сміян П.К. Ковель // Історія міст і сіл УРСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 314-331.

Ковельський календар: Дати. Події. Факти. - Луцьк: Надстир"я, 1996. - 64 с.

Місто над Турією: Іст.-краєзн. нарис. - Луцьк: Надстир"я, 1995. - 55 с.

Смірн П. Ковель: /Іст.-краєзн. нарис/. - Львів: Каменяр, 1968. - 45 с.

Цинкаловський О. Ковель // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. слов. - від найдавн. часів до 1914 р./- Вінніпег, 1986. - Т.І. - С. 508-513.

Богданьок В. Дата на емблемі: Сторінки історії // Рад.Волинь. - 1980. - 31 січ.

Василів І. Місто над Турією // Вісті Ковельщини. - 1995. - 7 січ.

x x

x

Ковель // Географічна енциклопедія України. - К., 1990. - Т.2. - С. 174.

Ковель // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т.3. - С. 1062.

Ковель // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1980. - Т.5. - С. 250.

480 Р О К І В

від часу першої писемної згадки про с.Хобултова, тепер Володимир-Волинського району /1518/

У 1518 р. с.Хобултова вперше згадується у грамоті польського короля Сигізмунда II, дарованій феодалові Костюшку. У той час жителі села займалися землеробством і ремеслами. Під час Визвольної війни українського народу 1648-1654 рр. брали участь у боротьбі козацько-селянських загонів. Після третього поділу Польщі у 1795 р. село разом з Волинню ввійшло до складу Росії. На той час тут нараховувалося 46 дворів і 209 жителів. Під час І світової війни біля села проходила лінія фронту, у травні 1915 р. його зайняли австро-німецькі війська. З 1920 по 1939 р. с.Хобултова було під владою буржуазної Польщі. Нині село - центр сільської Ради з населенням понад тисячу чоловік.

Література:

Петрушак К.Ф., Хмара Н.І. Хобултова // Історія міст і сіл УРСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 152-161.

Цинкаловський О. Хобултова // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краезн. слов. - від найдавн. часів до 1914р./. - Вінніпег, 1986. - Т.2. - С. 493.

470 РОКІВ

від дня народження А.М.Курбського /1528-1583/- політичного діяча, письменника і перекладача

У 1528 р. народився князь Андрій Михайлович Курбський - політичний діяч, письменник і перекладач. Рятуючись від терору Івана Грозного емігрував на Волинь, де у 1564 р. отримав від Сигізмунда Ш Ковель, Вижву, Миляновичі і 28 сіл. Належав до герба Жижемських. Остання дружина - волинська шляхтянка Ольга Семашко. Найбільш відоме його полемічне листування з Іваном Грозним. У Ковелі займався перекладами Іоана Златоуста, Діонісія Ареопага, Іоана Дамаскіна, вивчав латинь. Помер у Ковелі в травні 1583 р.

Література:

Курбский А.М., Иван IУ Васильевич Грозный. Избранные сочинения: История Иоанна Грозного, кн. А.Курбского. Переписка Иоанна Васильевича с Курбским. - СПБ., 1902. - 262 с.

x x
x

Журба О.І. Київська археографічна комісія,1843-1921: Нарис історії і діяльн. - К.: Наук. думка, 1993. - 184 с.

Про А.М.Курбського - с. 10, 15, 56, 65, 66, 67, 68, 72, 77, 127, 137, 139.

Ульяновський В.І. Історія церкви та релігійної думки в Україні: У 3 кн. Кн.2. Серед. XУ - кін. XУI ст. - К.: Либідь, 1994. - 252 с.

Діяльність гуртка князя А.Курбського на Волині - с.45-49, 152, 205, 206.

Ульяновський В.І. Літературна та перекладацька діяльність кн. А.М.Курбського на Волині: /Проблеми і напрямки вивчення/ // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Ш Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1989. - С. 215-219.

Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XIУ до середини XУП ст.: /Волинь і Центр. Україна/. - К.: Наук. думка, 1993. - 411 с.

Про А.Курбського - с. 77, 101, 106, 110, 111, 135, 144, 221, 251, 252, 321, 323, 349, 353, 354.

Абліцов В. "Зрада" Андрія Курбського: Триптих про епізод з вітчизн. історії // Голос України. - 1996. - 20, 25, 27 січ.

Жгун М. Андрій Курбський на Ковельщині // Вісті Ковельщини. - 1992. - 7 листоп.

Рожко В. З глибини віків // Прапор Леніна. - 1989. - 15 лип.

Шафета П. А де ж останки князя Курбського? // Волинь. - 1996. - 13 лип.

Шафета П. Втеча князя Курбського // Рад.Волинь. - 1989. - 27 серп.

Швець М. Про князя Курбського // Прапор Леніна. - 1991. - 17 серп.

х х

х

Курбський Андрій // Енциклопедія українознавства. - Львів, 1994. - Т.4. - С. 1239.

Курбський Андрій Михайлович // Укр. літ. енциклопедія. - К., 1995. - Т.3. - С. 109.

Курбський Андрій Михайлович // УРЕ. - 2-е вид. - К., 1981. - Т.6. - С. 22.

Курбський Андрій Михайлович // Довідник з історії України. - К., 1995. - Т.2. - С.130.

400 Р О К І В

від часу першої писемної згадки про с.Березичі, колор Любешівського району

/1596/

У 1598 р. с.Березичі, тепер Любешівського району, вперше згадується у письмових джерелах. У ХУШ-XIX ст. село належало сім"ї Ордів. У кінці XIX ст. тут було 39 жителів.

Література:

Березичі // Історія міст і сіл Української РСР: Волинська область. - К., 1970. - С. 465.

Цинкаловський О. Березичі // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. словник від найдавніш. часів до 1914р./. - Вінніпег, 1984. - Т.І. - С. 86.

Андрійчук М. Березичі // Рад.Волинь. - 1985. - 13 берез.

Бренчук О. Березичі // Нове життя. - 1966. - 11 січ.

Шмигін М. На березі Стоходу // Нове життя. - 1995. - 16 листоп.

390 Р О К І В

від часу народження А.Вишоватого /1608-1678/ - українського релігійного діяча

У 1608 р. народився Андрій Вишоватий - український релігійний діяч, представник социніанства. Освіту отримав у Раківській академії, пізніше навчався у Лейденському університеті /Німеччина/, подорожував по Англії та Франції. У 1649 р. став проповідником социніан в Іваничах та Голобах. У 1660 р. змушений був залишити Польщу і оселитися в Амстердамі, де видав "Бібліотеку польських братів".

Література:

Кралюк П.М. Андрій Вишоватий і Волинь // Минуле і сучасне Волині: Історичні постаті краю: Тези доп. та повідомл. У Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1991. - С. 51.

Кралюк П.М. Радикально-реформаційні рухи на Волині в ХУІ - першій половині ХУП ст. // Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. П Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1988. - Ч.П. - С. 205-207.

Андреєва М. "Суд розуму" Андрія Вишоватого // Київ. старовина. - 1993. - № 1. - С. 84-87.

370 Р О К І В

від часу випуску книги "Лямент" - першого друкованого видання у м. Луцьку /1628/

У 1628 р. у м.Луцьку з"явився перший друкований твір "Лямент по святобливе зошлом...", який видавала пересувна друкарня Павла Домжив-Лютковича Телиці та ієромонаха Сильвестра при Луцькому Хрестовоздвиженському братстві. Твір зберігся у єдиному примірнику і знаходиться в Музеї українського мистецтва у Львові. Серед його авторів Давид Андрієвич - чернець, ієродиякон, луцький братчик, Григорій Соминович - "пенітарх" луцької братської школи та ін. Того ж року було надруковане ще одне видання - "Епикидіон албо верше жалобныя на погребеніє Василисы Яцковны", автор якого Стефан Белуцеркович. Воно не збереглося, відоме тільки за згадками.

Література:

Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам"ятки книжкового мистецтва: Каталог стародруків, виданих на Україні. Кн.І /1574-1700/. - Львів: Вища шк., 1981. - 135 с.

Про книгу "Лямент" - с. 46, № 170.

Карпінський В.С. Зародження і розвиток друкарства на Волині. - Луцьк, 1997. - 107 с.

Про книгу "Лямент" - с. 62, 64.

Кралюк П.М. Діяльність першодрукаря Павла Домжив-Лютковича-Телиці на Волині // Минуле і сучасне Волині: Краєзнавство: історія, здобутки, перспективи: Тези доп. та повідомл. ІІ регіонал. "Велика Волинь" і ІУ обл. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1992. - С. 76.

Михайлюк О.Г., Кіцлий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 190 с.

Про книгу "Лямент" - с. 33.

Огієнко І.І. Луцька друкарня // Огієнко І.І. Історія українського друкарства. - К., 1994. - С. 234-237.

Павличко Я. Волинські центри друкарського мистецтва // Велика Волинь: минуле й сучасне: /Матеріали міжнар. наук. краєзн. конф./- Хмельницький, 1994. - С. 495-497.

Українська поезія: Кінець ХУІ - поч. ХУП ст. - К.: Наук. думка, 1978. - 432 с.

Текст вірша "Лямент" - с. 348-356.

Крейнін С. "Часослов", Лямент" та інші // Нар. трибуна. - 1993. - 10 квіт.

Миць М. "Лямент" з Луцька // Мол. ленінець. - 1985. - 15 лип.

Рожко В., Миць М. Стародруки на Волині // Рад.Волинь. - 1986. - 23 листоп.

350 РОКІВ

від початку Визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького /1648-1654/

У 1648 р. розпочалася Визвольна війна українського народу під проводом Богдана Хмельницького. Охопила територію України, Білорусії та Польщі. У ході війни повстанці отримали ряд важливих перемог над поляками: під Жовтими Водами, Корсунем, Чигирином, Збаражем. Одна з битв відбулася на Волині під Берестечком, у ній козацькі війська зазнали поразки. В ході війни прославилися козацькі полковники Іван Богун, Данило Нечай, Максим Кривоніс.

Література:

Берестецька битва в історії України: Матеріали і тези п"ятої наук.-теорет. конф. - Рівне, 1994. - 62 с.

Берестецька битва в історії України: Матеріали і тези шостої наук.-теорет. конф., присв. 400-річчю з дня народж. Б.Хмельницького.- Рівне, 1995. - 133 с.

Берестецька битва в історії України: Матеріали тез УП-ої Всеукр. наук.-практ. конф. - Рівне, 1996. - 168 с.

Гіль О., Гаврилюк С. До питання про лояльність Б.Хмельницького щодо Польщі напередодні Визвольної війни // Консерватизм і державотворення в Центрально-Східній Європі. - Луцьк-Люблін, 1997. - С. 35-36.

Грушевський М. Про батька козацького Богдана Хмельницького. - Дніпропетровськ: Січ, 1993. - 55 с.

Гуртовий Г.О. Козацтво і Волинь // Гуртовий Г.О. Вибрані краєзнавчі статті та бібліографія. - Луцьк, 1994. - С. 20-40.

Дорошенко Д.І. Нарис історії України. - Львів: Світ, 1991. - 573 с.

Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького - с. 234-283.

Історія України: Курс лекцій у двох книгах: Кн.І. Від найдавніших часів до кінця XIX ст. - К.:Либідь, 1991. - 573 с.

Визвольна війна українського народу - с. 210-236.

Крип"якевич І.П. Богдан Хмельницький. - 2-е вид., випр. і доп. - Львів: Світ, 1990. - 408 с.

Мельник Л.Г. Боротьба за українську державність /XVII ст./. - К.: Освіта, 1995. - 192 с.

Михайлюк О.Г. Волинь у Визвольній війні 1648-1654 рр. // Велика Волинь: минуле й сучасне: Тези міжнар. наук. краєзн. конф. - Житомир, 1993. - С. 42-44.

Михайлюк О. Участь міського населення Волині у Визвольній війні 1648-1654 рр. // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування /історія і сучасність/: Тези міжнар. наук.-практ. конф. - Рівне, 1993. - С. 103-104.

Полонська-Василенко Н. Історія України. Т.2. - К.: Либідь, 1992. - 608 с.

Хмельниччина - с. 10-35.

Іваненко І.С. Бойові дії козацько-селянських військ на Волині напередодні битви під Пилявцями 1648 року // Велика Волинь: минуле і сучасне: /Матеріали міжн. наук. краєзн. конф./. - Хмельницький, 1994. - С. 117-119.

Свєшніков І.К. Битва під Берестечком. - Львів: Слово, 1993. - 301 с.

Скіра П.К., Скіра К.П. Участь волинян у Визвольній війні 1648-1654 рр.// Минуле і сучасне Волині: Тези доп. та повідомл. Волин. регіон. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1985. - С. 124-128.

Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький: Хроніка життя та діяльності. - К.: Наук. думка, 1994. - 200 с.

Субтельний О. Україна: Історія. - К.: Либідь, 1993. - 720 с.

Про Визвольну війну 1648-1654 рр. - с. 159-177.

Тис-Крохмалюк Ю. Бої Хмельницького: Військово-історична студія. - Львів, 1994. - 185 с.

Федорчук Я. Зовнішньо-політична діяльність Богдана Хмельницького і формування його політичної програми /1648- серпень 1649 рр./. - Львів, 1993. - 68 с.

Шевальє П. Історія війни козаків проти Польщі. - К.: Томіріс, 1993. - 221 с.

Красноземський В. "Нас тут триста, як скло, товариства лягло"// Голос України. - 1996. - 4 лип.

350 Р О К І В

від часу першої писемної згадки про с.Годомичі, тепер Маневицького району /1648/

У 1648 р. с.Годомичі, тепер Маневицького району, вперше згадується у письмових джерелах. У цьому році село відійшло у власність до князя Степана Четвертинського, брацлавського підсудка. Було власністю Четвертинських до кінця XIX ст., потім належало російському генералу Нестрєвиху. За переписом 1911 р. у Годомичах було 1139 жителів, однокласна школа і державна горілчана крамниця.

Література:

Цинкаловський О. Годомичі // Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся: /Краєзн. словник - від найдавніш. часів до 1914 р./ - Вінніпег, 1984. - Т.І. - С. 282.

Гнатюк П. ...І був засновником Годомич // Нова доба. - 1992. - 7 січ.

Лейна В. Село над Стиром: З історії Годомич // Зоря комунізму.- 1977. - 11 жовт.

125 Р О К І В

від часу спорудження залізниці Здолбунів - Рівне - Ковель /1873/

У 1873 р. було споруджено залізницю Здолбунів – Рівне – Ковель, яка з"єднала Волинь з великими економічними центрами. Проведення через Ковель залізниці сприяло розвиткові у місті промисловості, збільшенню кількості його жителів. Ковель увійшов до загальноросійської системи залізничних сполучень.

Література:

Денисюк В. Волинь. Події, факти, цифри: Туристичні маршрути. – Луцьк: Надстир"я, 1997. – 143 с.
Про станцію Ковель – с. 106.

Історія Волині. З найдавніших часів до наших днів. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту. "Вища шк.", 1988. – 238 с.
Згадка про залізницю Здолбунів – Рівне – Ковель – с. 31.

Каліщук А.П., Скулинець П.М., Сміян П.К. Ковель // Історія міст і сіл УРСР: Волинська область. – К., 1970. – С. 314-331.
Згадка про залізницю Здолбунів – Рівне – Ковель – с. 316.

Ковель – місто залізничників // Ковельський календар: Дати. Події. Факти. – Луцьк, 1996. – С. 41.

Ярмолюк З. З історії залізниці // Нар. слово. – 1995. – 5 серп.

70 РОКІВ

від часу створення Волинського українського театру /1928/

У кінці 1928 р. в м.Луцьку учнем П.Саксаганського артистом Миколою Певним був організований аматорський гурток. На його основі незабаром сформувався цілий колектив з професіоналів і аматорів та організувався Волинський український театр. Трупа нараховувала 30 чоловік. Артисти хору і балету, музиканти оркестру виконували ролі і на сцені. У постійному репертуарі театру було 30 п"єс. Це – "Бояриня" Лесі Українки, "Гріх" В.Винниченка, "Наталка Полтавка" І.Котляревського, "Запорожець за Дунаєм" С.Гулака-Артемовського, "Сорочинський ярмарок" М.Гоголя, "Тартюф" Мольєра та ін.

Література:

Гаврилюк С.В., Клічук М.М. З історії Волинського українського театру: /За матеріалами часопису "Українська нива"/ // Минуле і сучасне Волині: Проблеми джерелознавства: Тези доп. і повідомл. УП Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1994. - С. 152-154.

Михайлюк О.Г., Кічий І.В. Історія Луцька. - Львів: Світ, 1991. - 192 с.

Про український театр у м.Луцьку - с. 101.

Миць М.Я. Історія Волинського українського театру // Минуле і сучасне Волині: Освіта. Наука. Культура: Тези доп. та повідомл. ІУ Волин. іст.-краєзн. конф. - Луцьк, 1990. - Ч.II. - С. 41-44.

Миць М.Я. Перший Волинський український театр // Волинський календар, 1992. - Луцьк, 1991. - С. 23.

Миць М. Український театр на Волині // Рад.Волинь. - 1990. - 30 берез.